

**Згідно форми № Н – 9.02
(затвердженої наказом
МОН молодь спорту України
від 29 березня 2012 року № 384)**

**Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-
економічною безпекою**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ:

**Завідувач кафедри,
д. держ. упр., професор**

_____ **І. П. Приходько**
« ____ » _____ **2020 р.**

ДИПЛОМНА РОБОТА

**Удосконалення обліку і контролю наявності та руху основних
засобів на підприємстві**

**Виконав: студент
спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
Мельник Ю.Л.**

Керівник доц. Бардадим М.В.

Дніпро – 2020

Форма № Н – 9.01
(затверджена наказом
МОНмолодьспорту України
від 29 березня 2012 року № 384)

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет обліку та фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та УФЕБ
Освітній ступінь магістр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
«_____» _____ 20

р.

ЗАВДАННЯ
на дипломну роботу студенту

Мельник Юлії Леонідівни

- 1. Тема дипломної роботи** «Удосконалення обліку і контролю наявності та руху основних засобів на підприємстві»
керівник роботи Бардадим Мар'я Василівна, доцент
затвержені наказом ДДАЕУ від «13» жовтня 2020 р. № 2594
- 2. Строк подання студентом роботи** – _____.
Вихідні дані до роботи Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», Податковий кодекс України, П(С)БО, реєстри синтетичного, аналітичного обліку та фінансова звітність ПП АПФ «Довіра».
- 3. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити).** 1. Теоретичні аспекти обліку і контролю наявності та руху основних засобів 2. Удосконалення обліку наявності і руху основних засобів на підприємстві. 3. Організаційні та методичні аспекти контролю основних засобів.
- 4. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).** 1. Розуміння сутності основних засобів щодо нормативно правових постанов. 2. Проблеми організації обліку основних засобів. 3. Організація фінансового обліку на підприємстві. 4. Структура організації роботи бухгалтерської служби на підприємстві «Довіра» 5. Загальні етапи проведення контролю. 6. Головні питання, для вирішення проблем через здійснення інвентаризації. 7. Основні завдання та цілі проведення інвентаризації.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні аспекти обліку і контролю наявності та руху основних засобів		
2	Удосконалення обліку наявності і руху основних засобів на підприємстві.		
3	Організаційні та методичні аспекти контролю основних засобів .		
4	Вступ		
5	Висновки і пропозиції		
6	Оформлення дипломної роботи		

Студент _____ Мельник Ю.Л.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Бардадим М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ ТА РУХ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	9
1.1. Економічна сутність основних засобів та їх місце в управлінні підприємством	9
1.2. Визнання та класифікація основних засобів	13
1.3. Нормативне та інформаційне забезпечення обліку і контролю основних засобів на підприємстві	20
Висновки до першого розділу	27
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	29
2.1. Фінансово - економічна характеристика господарства	29
2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства	36
2.3. Документування господарських операцій з обліку основних засобів	42
2.4. Напрямки покращення обліку основних засобів на підприємстві	45
Висновки до другого розділу	48
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	50
3.1. Організація внутрішнього контролю основних засобів підприємства	50
3.2. Порядок проведення інвентаризації основних засобів на підприємстві	64
3.3. Удосконалення контролю основних засобів на підприємстві	69
Висновки до третього розділу	77
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86
ДОДАТКИ	94

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення обліку і контролю наявності та руху основних засобів на підприємстві»

Дипломна робота магістра: _94_____ с., ___7___ рис., _6_____ табл., ___3___ додатків, __69___ літературних джерела.

Об'єкт дослідження виступають облікові процеси фінансово-господарської діяльності аграрного підприємства пов'язані з використанням і рухом основних засобів та їх контроль на підприємстві.

Метою роботи роботи є дослідження стану організації обліку і контролю нарахування амортизації основних засобів, виявлення недоліків та визначення шляхів їх вдосконалення.

Методи дослідження Методологічною та методичною основою при написанні дипломної роботи були Закони України, Укази президента України, постанови Кабінету Міністрів України, інструктивні та методологічні матеріали щодо ведення обліку амортизаційних відрахувань, а також використана інформація зі звітності досліджуваного підприємства, нормативно-довідникова та наукова література.

При дослідженні були застосовані математичні та статистичні методи аналізу рядів динаміки, порівняльний аналіз методики нарахування амортизаційних відрахувань, методи аналізу та синтезу.

Результати дослідження можуть бути використані для оптимізації облікової роботи як на базовому підприємстві, так і на інших підприємствах галузі, що мають подібні проблеми.

Дослідження поставленої мети зумовило використання системи методів дослідження, що застосовуються при вивченні аспектів бухгалтерського обліку, а саме: у першому розділі – метод теоретичного узагальнення, метод порівняння, у другому – метод аналізу, статистичні методи, графічний метод, аналітичне вирівнювання, бухгалтерські методи, метод узагальнення, у третьому – метод порівняння, методи індукції та дедукції, логічний метод, метод причинно-наслідкових зв'язків.

АНОТАЦІЯ

ОСНОВНІ ЗАСОБИ, АМОРТИЗАЦІЯ, ЗНОС, КОНТРОЛЬ.

АННОТАЦИЯ

ОСНОВНЫЕ СРЕДСТВА, АМОРТИЗАЦИЯ, ИЗНОС, КОНТРОЛЬ.

SUMMARY

FIXED ASSETS, DEPRECIATION EXPENSE, ACCUMULATED DEPRECIATION, CONTROL.

ВСТУП

Актуальність теми. Економічний стан підприємства характеризується розташуванням його коштів і джерел їх створення. Основні засоби займають, як правило, основну питому вагу в загальній вартості капіталу підприємства. Від їх властивостей, валюти, технічного ступеня та продуктивності, залежить підсумок діяльності підприємства: випуск продукції, її собівартість, прибуток, ефективність, стабільність фінансових умов.

Підвищення ефективності використання майна підприємства є одним з основних питань у період переходу до ринкових відносин. Від вирішення цієї проблеми залежить фінансовий стан підприємства, конкурентоспроможність його продукції на ринку. Бухгалтерський облік є функцією управління господарства.

У бухгалтерському обліку одночасно поєднуються три види управлінських робіт, завдяки чому виконуються три самостійні функції: інформаційну, контрольну та аналітичну. Без даних бухгалтерського обліку неможливо дати справедливую оцінку стану і підсумкам діяльності господарства. На бухгалтерський облік і контроль за основними засобами покладено вирішення проблем з поліпшенням інформаційного забезпечення майна, збереженням та зміцненням фінансового стану господарства, підвищенням ефективності діяльності та зменшенням ризику витрачання коштів через непередумані дії.

Через постійні зміни та встановлення ринкових умов зростає потреба в перегляді положень бухгалтерського обліку основних засобів, а також методики обробки й формування одержаних облікових даних, виходячи з теперішньої господарської механіки та наявної обчислювальної техніки.

Перехід України до ринкової сфери і необхідність залучення закордонних інвестицій висувають необхідність зрозумілості вітчизняного обліку для іноземних партнерів, а значить, відповідність міжнародним

положенням обліку.

Облік та контроль основних засобів компанії є головним напрямом діагностики майбутнього, дана методика дозволяє при наявності тісного обсягу даних і інформації про підсумки господарювання, визначення його потенціалу в роботі, внутрішні запаси, завдяки яким можна реалізувати позитивні переміни економічної прибутковості. Особливу важливість це отримує в нинішній період, коли частину фактів про діяльність компанії відносять до групи комерційної тайни, і до наказу аналітика відноситься в основному реальна економічна звітування.

Призначення контролю, як частки з управління, – вивчати реальне становище справ, стосовно основного капіталу по підприємству, для об'єктивної оцінки відображення дійсності; робити перевірку ухвалених рішень; виявляти співвідношення праці компанії інтересам спільноти, законам торгівлі, держави .

Саме тому тема дипломної роботи “Удосконалення обліку і контролю наявності та руху основних засобів на підприємстві” є на початку XXI століття достатньо актуальною.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є розробка заходів щодо удосконалення теоретичних, практичних і методичних рекомендацій бухгалтерського обліку та контролю основних засобів підприємства в сучасних економічних умовах в Україні.

Мета і завдання дослідження. Мета дипломної роботи полягає в аргументуванні теоретичних умов групи «основні засоби» та розробці пропаганди по вдосконаленню облікового гарантування і контролю наявності та руху основних засобів на підприємстві.

Досягнення мети дослідження зумовило постановку та вирішення наступних завдань:

- розкрити теоретичні аспекти поняття «основних засобів» та їх класифікація для потреб обліку і контролю;
- дослідити організаційно-методичні основи побудови

бухгалтерського обліку основних засобів;

- надати фінансово-економічну характеристику підприємства;
- розкрити характеристику організаційної роботи бухгалтерської служби та оцінку базових засад облікової політики підприємства;
- обґрунтувати стан облікового забезпечення управління основними засобами на підприємстві;
- надати практичні рекомендації щодо напрямів удосконалення обліку основних засобів;
- розглянути місце контролю основних засобів в управлінні підприємством;
- окреслити напрями вдосконалення контролю за основними засобами на підприємстві.

Об'єктом дослідження виступають облікові процеси фінансово-господарської діяльності аграрного підприємства пов'язані з використанням та їх контроль на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність організаційних, методологічних, теоретичних і практичних проблем з обліку та контролю наявності та руху основних засобів на досліджуваному підприємстві.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених задач в роботі були використані наступні методи: описовий, аналітичний, статистичні розрахунки, економічний аналіз. У роботі також використано: історичний та логічний методи – для дослідження еволюції постановки проблеми й наступності її вирішення; абстрактно-логічний – для теоретичного узагальнення й формування висновків.

Інформаційні джерела, що використовуються в ході дослідження включають законодавчу, нормативно- правову базу, а також наукові праці вітчизняних та закордонних економістів.

Наукову новизну досліджень відображають такі основні положення вперше:

- виявлено і здійснено групування внутрішніх та зовнішніх факторів

впливу на формування обліку та контролю за основними засобами з об'єднанням їх у такі групи: соціально-економічні, фінансові, інформаційні, нормативно-правові, науково-методичні, що сприяє для комбінованої характеристики досліджуваного питання, для задоволення потреб суспільства та ефективного керування економічно-господарською діяльністю;

набули подальшого розвитку:

- створення на підприємстві службу внутрішнього контролю, оскільки досліджуване підприємство велике за розміром та має достатньо фінансових ресурсів і матеріальної бази та складну організаційну структуру.

- етапи процесу здійснення внутрішнього контролю витрат на виробництво продукції рослинництва підприємства;

Апробація результатів роботи. Основні положення дипломного дослідження обговорювались на наукових семінарах кафедри обліку, оподаткування та УФЕБ і на наукових конференціях професорсько-викладацького складу кафедри обліку, оподаткування та УФЕБ Дніпровського державного аграрно-економічного університету: “Облік, аналіз та контроль в системі управління економікою підприємства”.

Публікації. За підсумками проведеного дослідження у наукових виданнях опубліковано наукову працю в колективній монографії «Облік, контроль, оподаткування та фінансово-економічна безпека підприємств: стан та удосконалення», загальним обсягом 0,41 друкованих аркуша.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дипломного дослідження спрямовані на удосконалення організації обліку і контролю наявності та руху основних засобів на підприємстві.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 69 найменувань, містить 6 таблиць, 7 рисунків, 3 додатків. Основний зміст дипломної роботи викладено на 94 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ ТА РУХ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Економічна сутність основних засобів та їх місце в управлінні підприємством

В умовах ринкової економіки результат діяльності суб'єкта господарювання можливе внаслідок збалансованого використання всіх видів ресурсів. Зростання обсягів виробництва гарант, в першу чергу, зростання ступеня екстенсивного та інтенсивного застосування основних засобів. На сьогоднішній день, розвиток і формування ринкових відносин вимагає дослідження ресурсів виробництва, а саме, основні засоби, з урахуванням всього їх «життєвого циклу». Такий підхід є логічним з точки зору стратегій суб'єктів господарювання і потребує вирішенню питання системного трактування основних засобів у різних науках, а саме – аналізу, економіки та бухгалтерського обліку. Важливим є практичне та наукове значення, оскільки дозволяє сформувати інформацію для прийняття важливих управлінських рішень, що відповідає вимогам корисності, з урахуванням існуючих причинно-наслідкових та багатофункціональних зв'язків у розрізі окремих явищ та процесів стосовно основних засобів.

Вирішення питань, пов'язаних із сутнісним трактуванням основних засобів, присвячено багато праць вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів. Однак у зв'язку з масштабністю і багатовекторністю цього поняття, взаємозв'язок основних засобів з багатьма фінансовими процесами та явищами, що відбуваються на підприємстві, існує значна наукова дискусія.

Виникнення і формування товарного виробництва зумовлене наявністю у власника засобів праці, за допомогою яких праця уречевлюється у товар, який має обінну форму, а пізніше – додаткову вартість. Саме накопичення цієї додаткової вартості сприяло появі капіталу.

Тому, завдяки праці створено засоби праці, які у свою чергу, є однією з головних обставин для виникнення та накопичення капіталу власників.

Засіб – це знаряддя (сукупність пристосувань , предмет) для здійснення будь-якої діяльності [62].

Вітчизняні науковці проф. В.В. Сопко, проф. З.В. Гуцайлюк, М.Т. Щирба, М. Бенько під засобами праці розуміє : «предмет або (сукупність предметів), яку співробітник розміщує між собою і предметом праці так, аби вона була провідником його дій на цей предмет. Засоби праці за своїм змістом можуть бути двох видів: знаряддя праці й предмети, що забезпечують умови праці» [2].

В свою чергу , одне із трактувань пропонує проф. І.С. Тиванюк: «за допомогою основних засобів людина впливає на предмет праці, що в результаті на виході формує готовий продукт» [39] відповідно до визначених потреб у процесі звичайної діяльності і надзвичайних подій.

Для більш чіткого розуміння сутності основних засобів є визначення їх функціональної корисності. В економічній енциклопедії зазначається, що основні фонди це лише засоби праці, залучені у виробничий процес, які виконують певні функції [24].

Проф. Ф.Ф. Бутинець та інші економісти вважають що до : «основних функцій, які здійснюються за допомогою основних засобів, можна віднести :

- використання у процесі виробництва;
- використання у процесі постачання товарів і послуг;
- надання в оренду іншим особам;
- здійснення управлінських і соціально-культурних функцій» [8].

Вивчивши економічну літературу з досліджуваного питання можна виокремити трактування основних засоби у загальноекономічному (широкому) і прикладному (вузькому) розумінні.

Воробйов Р.О. розглядає що : «основні засоби – це економічна форма засобів праці, які функціонують у процесі виробництва протягом багатьох кругооборотів і поступово переносять свою вартість на новостворений

продукт, відтворюючись через кілька виробничих циклів» [13].

Гуля В.С в свою чергу трактує цей термін як те, що : «особливістю основних засобів є те, що вони, з одного боку є матеріальним втіленням основного капіталу (його реальними інвестиціями) , а з іншої:

- засобами збільшення капіталу;
- економічним інструментом зростання прибутку;
- виробничим ресурсом підприємства;
- елементом активів підприємства» [17].

Дослідження терміну «основні засоби» вказують на виділення категорії «основні фонди» і ототожнення даних понять. Деякі сучасні науковці пропонують відмовитися від даного терміну у зв'язку з тим, що це є лише вартісна категорія і не має ніякого практичного значення. Однак, Дікань Л. В наголошує на тому, що : «вирішальне значення при трактуванні понять «основні фонди» та «основні засоби» має не сама назва терміну, а його економічна сутність» [19]. Зважаючи на це, доцільно зупинитися саме на понятті основних засобів.

Дослідження даного питання пропонуємо провести у двох напрямках:

- згідно вимог нормативно-правової бази;
- за науковим підходом, який розглядає основні засоби з позиції обліку, аналізу, аудиту та управління.

Отже, сутність основних засобів можна розглядати за системним підходом, що дозволяє врахувати можливі причинно-наслідкові і функціональні взаємозв'язки, економічні відносини і явища, пов'язані з їх складом, рухом та використанням.

Згідно з класичною теорією, обов'язковою умовою приналежності засобів праці є:

- присутність економічної форми;
- функціональний зв'язок з виробничим процесом;
- участь у багатьох кругооборотах;
- зношування;

- часткове перенесення вартості на новостворений продукт;
- відтворення.

З позицій бухгалтерського обліку згідно з П(С)БО 7 : «Основні засоби основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення управлінських і соціально-культурних функцій, очікуваний строк експлуатації яких більше 1 року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)» [58].

За Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку : «основні засоби – це матеріальні активи, які:

- утримуються на підприємстві для використання у виробництві або постачанні товарів та наданні послуг, для оренди іншим або для управлінських цілей;

- будуть використовуватися, як очікується, більше року»[62].

Спостерігаються розбіжності у ознаках сутнісного тлумачення основних засобів. Відповідно до методологічних засад формування облікової інформації щодо : «основних засобів, слід виокремлювати такі умови їх ідентифікації, як належність до матеріальних активів, функціональний зв'язок з виробничим процесом, зношування, використання для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, строк корисного використання більше одного року або операційного циклу, збереження натуральної форми» [31]. Вищенаведенні сутнісні характеристики основних засобів необхідно враховувати також у групуванні класифікаційних ознак для потреб обліку і контролю.

Це постійний контроль за ефективністю використання основних засобів для потреб управління виробничої діяльності. Основним завданням обліку основних засобів є надання повної, правдивої та неупередженої інформації щодо них. Однак інформація, що міститься у фінансовій звітності, не завжди є такою, через недосконалість вітчизняного законодавства та постійні зміни в

ньому, тому основні засоби потребують подальшого дослідження.

1.2. Визнання та класифікація основних засобів

Овчарова Н.В. стверджує, що: «основні засоби – це комплекс матеріальних цінностей, що функціонують у натуральній формі протягом тривалого періоду на підприємстві, у сфері матеріального виробництва, та у невиробничій сфері, ціна яких, з часом знижується у зв'язку зі фізіологічним та моральним зносом» [52].

Основні засоби у процесі виробничої діяльності діють як чинники праці, зберігаючи свою споживчу форму і вступають в процес виробництва. Засоби праці мають важливу функцію і утримуються впродовж тривалого періоду для виготовлення продукції. Інвестування капіталу в засоби праці тривалий час необхідне для забезпечення отримання прибутку.

Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби класифікуються за такими групами:

- Земельні ділянки;
- Капітальні витрати на покращення земель (осушення, іригація, збагачення та інші поліпшення землі);
- Споруди, будівлі та передавальні пристрої;
- Автомобілі й устаткування;
- Транспортні засоби;
- Прилади, інструменти, інвентар;
- Робоча і продуктивна худоба;
- Багаторічні насадження;
- Інші основні засоби.

За своїм економічним змістом основні засоби однорідні, але водночас вони різні за виробничо-технічним призначенням і часом відтворення, тому і виникає потреба в розподілі їх на групи. Основні засоби не обертаються у своїй споживній формі, обертається тільки їхня вартість, і до того ж лише

поступово. Чим довговічніший засіб праці, тим повільніше він зношується і передає свою вартість на новостворену продукцію. Ця вартість має бути відшкодована шляхом віднесення її до складу вартості продукції, що виготовляється.

До основних засобів відносяться:

- будівлі, споруди, інструменти, обчислювальна техніка, устаткування, прилади, транспортні засоби, інвентар і інші засоби праці, вартість яких поступово зменшується у зв'язку із зносом;

- сільськогосподарські машини і знаряддя, будівельний механізований інструмент і бібліотечні фундації, робоча і продуктивна худоба, - незалежно від вартості;

- капітальні вкладення в багаторічні насадження, на поліпшення земель (меліоративні, осушні, іригаційні і інші роботи) і в орендовані будівлі, устаткування, споруди, і інші об'єкти, що відносяться до основних засобів.

За функціональним призначенням:

- виробничі - основні засоби, що безпосередньо беруть участь у виробничому процесі або сприяють його виконанню (споруди, будови, силові машини та обладнання, робочі машини та обладнання), що функціонують у сфері матеріального виробництва;

- невиробничі основні засоби, що не беруть прямої або непрямой участі у процесі виробництва і призначені для обслуговування культурно-побутових і комунальних потреб трудящих;

- обладнання, будови, споруди, які використовуються у невиробничій сфері.

За галузевою ознакою основні засоби поділяються на: промислові, будівельні, транспортні, зв'язку, сільськогосподарські.

Руденко Л.М вважає, що : «значна частка основних засобів належить до галузі "Промисловість".

До промислово-виробничих основних засобів належать: будови, споруди, передавальні пристрої, робочі машини та обладнання, вимірювальні

й регулюючі прилади, машини та устаткування, лабораторне устаткування, обчислювальна техніка, інші машини та обладнання, транспортні засоби, інструмент, виробничий інвентар та приладдя, робочі та продуктивні тварини, господарський інвентар, багаторічні насадження, меліорація земель і водойми, інші основні засоби» [38].

Невиробничі основні засоби безпосередньо не беруть участі у процесі виробництва. До таких засобів належать: споруди житлово-комунального та культурно-побутового призначення, обладнання транспортні засоби, інструменти та інші основні засоби невиробничого призначення для обслуговування житлових, комунальних та культурно-побутових потреб населення.

За використанням основні засоби поділяють на діючі (усі основні засоби, що використовуються у господарстві), недіючі (ті, що не використовуються у даний період часу через тимчасову консервацію підприємств або окремих цехів), запасні (різне устаткування, що знаходиться в резерві й призначене для зміни об'єктів основних засобів, що вибули або ремонтуються).

Значну роль в обліку основних засобів має розподіл їх за ознакою належності на власні й орендовані. Власні ресурси можуть складатися із Статутного (пайового, акціонерного) капіталу, додаткового капіталу з відповідних джерел на розширення діяльності підприємства, цільових надходжень, цільового фінансування та власних прибутків.

Орендовані основні засоби показуються у балансі орендодавця, тим самим виключається ймовірність подвійного обліку засобів.

Згідно з ПСБО 7 : «залежно від характеру, стану основних засобів, часу оцінки розрізняють такі види вартості» [58].

- первісна вартість;
- залишкова вартість;
- переоцінена вартість;
- вартість, яка амортизується;

- ліквідаційна вартість.

Первісна вартість - історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених з метою отримання (створення) необоротних активів.

Переоцінена вартість - вартість необоротних активів після їх переоцінки.

Залишкова вартість - різниця між первісною (переоціненою) вартістю та сумою зносу необоротних активів.

Справедлива вартість – вартість , що сформувалась на ринку, визначена шляхом експертної оцінки.

Вартість, яка амортизується – первісна (переоцінена) вартість необоротних активів за мінусом їх ліквідаційної вартості.

Ліквідаційна вартість - сума грошових коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації або ліквідації необоротних активів після закінчення строку їх використання (експлуатації), за мінусом витрат, пов'язаних з продажем.

Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів.

Первісна вартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

- Коштів , що сплачують постачальникам активів за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);
- державне мито, реєстраційні збори, та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язок з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням основних засобів (в разі коли вони не відшкодовуються підприємством);
- витрати зі страхування ризиків постачання основних засобів;

- витрати на монтаж , установку, налагодження основних засобів;
- інші витрати, які пов'язані з доведенням основних засобів до стану придатного для використання для ціле підприємства.

Витрати по сплаті відсотків за користування кредитом не включають до первісної вартості основних засобів, придбаних (створених) повністю або частково за рахунок позикового капіталу. Первісна вартість об'єктів основних засобів, зобов'язання за які визначені загальною сумою, визначається розподілом цієї суми пропорційно до справедливої вартості окремого об'єкта основних засобів.

Первісна вартість основних засобів, які безоплатно отримало підприємство дорівнює їх справедливій вартості на дату отримання.

Первісною вартістю основних засобів, що внесені до Статутного капіталу підприємства визначається погоджена учасниками підприємства їх справедлива вартість. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливу вартість, то первісною вартістю об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, є справедлива вартість переданого об'єкта з включенням різниці до витрат звітного періоду.

Первісна ціна об'єкта основних засобів, придбаного в взаємообмін на неподібний об'єкт, дорівнює справедливій вартості цього об'єкта основних засобів, збільшеній або зменшеній на суму грошових коштів або їх еквівалентів, що була передана під час обміну засобу.

Первісна вартість основних засобів зростає на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модифікація , модернізація, дообладнання, добудова, реконструкція тощо), це призводить до збільшення економічних вигід в майбутньому , первісно очікуваних від використання об'єкта. Відповідно до податкового законодавства : «основні засоби – це матеріальні цінності, які призначаються платником податку з метою подальшого використання в господарській діяльності протягом року, з дати введення в експлуатацію таких цінностей, і вартість яких перевищує 6000 грн, поступово зменшуючись в зв'язку з фізичним або моральним зносом» [33].

У податковому обліку основні засоби та інші необоротні активи класифікуються за 16 групами (п. 138.3.3 ПКУ). Причому для різних груп основних засобів передбачено свої мінімально допустимі строки корисного використання — одна з причин виникнення амортизаційних податкових різниць. Відповідно помилка у класифікації може призвести до помилок у нарахованій сумі амортизації, а отже — спотворити об'єкт обкладення податком на прибуток.

Детальну інформацію про класифікацію основних засобів та інших необоротних матеріальних активів у бухгалтерському та податковому обліку представимо нижче в таблиці.

Таблиця 1.1

Класифікація ОЗ у бухгалтерському та податковому обліку

Субрахунок бухгалтерського обліку	Номер групи згідно з ПКУ	Найменування групи згідно з ПКУ
1	2	3
101 Земельні ділянки	1	Земельні ділянки (<i>мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи не встановлено</i>)
102 Капітальні витрати на поліпшення земель	2	Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом (<i>мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 15 років</i>)
103 Будівлі та споруди	3	Будівлі (<i>мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 20 років</i>)
		Споруди (<i>мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 15 років</i>)
104 Машини та обладнання	4	Машини та обладнання (<i>мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 5 років</i>)
		електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичної обробки інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми, інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони, мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 грн. (<i>мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 2 роки</i>)

Продовження таблиці 1.1.

1	2	3
105 Транспортні засоби	5	Транспортні засоби (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 5 років)
106 Інструменти, прилади та інвентар	6	Інструменти, прилади, інвентар (меблі) (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 4 роки)
107 Тварини	7	Тварини (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 6 років)
108 Багаторічні насадження	8	Багаторічні насадження (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 10 років)
109 Інші основні засоби	9	Інші основні засоби (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 12 років)
111 Бібліотечні фонди	10	Бібліотечні фонди, заощадження Національного архівного фонду України (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи не встановлено)
112 Малоцінні необоротні матеріальні активи	11	Малоцінні необоротні матеріальні активи (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи не встановлено)
113 Тимчасові (нетитульні) споруди	12	Тимчасові (нетитульні) споруди (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 5 років)
114 Природні ресурси	13	Природні ресурси (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи не встановлено)
115 Інвентарна тара	14	Інвентарна тара (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 6 років)
116 Предмети прокату	15	Предмети прокату (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 5 років)
16 Довгострокові біологічні активи	16	Довгострокові біологічні активи (мінімально допустимий строк корисного використання для об'єктів цієї групи — 7 років)

Цілі податкового обліку та з метою нарахування податкової амортизації основні засоби поділяються на виробничі і невиробничі. Невиробничі основні засоби в податковому обліку не амортизуються.

Невиробничі основні засоби — капітальні активи, які не використовуються в господарській діяльності підприємства. Серед

невиробничих основних засобів, можна виділити: основні засоби об'єктів охорони здоров'я, освіти, культури та інші, які перебувають на балансі підприємства.

Отже, у бухобліку основні засоби поділяються на дві групи: основні засоби (дев'ять груп) та інші необоротні матеріальні активи (сім груп).

У податковому обліку ОЗ та інші необоротні активи класифікуються за 16 групами.

Для класифікації основних засобів у першу чергу потрібно використовувати положення П(С)БО 7, ПКУ, а також профільних нормативних актів. Різного роду класифікатори можна застосовувати як підмогу.

У бухгалтерському обліку для об'єктів спецгруп (тара, предмети прокату тощо) не має значення, перевищена чи ні вартісна межа. МНМА ці об'єкти бути не можуть. А ось у податковому обліку все залежить від вартості: менше 6000 грн., — однозначно МНМА

1.3. Нормативне та інформаційне забезпечення обліку і контролю основних засобів на підприємстві

Основними правовими документами, які визначають обчислення основних фондів в Україні є: «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»» [25] та : «ПКУ» [12].

Більша частка суб'єктів господарства прагне зробити крок до міжнародних стандартів відображення обліку. Потрібно здійснити аналіз сутності основних фондів і за міжнародними нормами. Критерії до тлумачення визначення основних засобів в вітчизняній конституції та за Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку 16 зведені в таблиці 1.2.

Метою цього Стандарту є визначення облікового підходу до основних засобів, щоб користувачі фінансової звітності могли розуміти інформацію

про інвестиції суб'єкта господарювання в його основні засоби та зміни в таких інвестиціях. Основні питання обліку основних засобів – це визнання активів, визначення їхньої балансової вартості та амортизаційних відрахувань, а також збитків від зменшення корисності, які слід визнавати у зв'язку з ними.

Цей Стандарт слід застосовувати в обліку основних засобів, за винятком випадків, коли інший Стандарт вимагає або дозволяє застосування іншого облікового підходу.

Таблиця 1.2

Розуміння сутності основних засобів щодо нормативно-правових постанов

Нормативний документ	Визначення основних засобів
Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [75]	речові активи, які організація / установа застосовує з ціллю виготовлення / управління або поставки товарів, надання послуг, здавання під оренду іншим особам або з метою реалізації управлінських та суспільно-цивільних функцій, прогнозований період корисного володіння (експлуатації) яких, більше року (або операційного обертк, в разі якщо він більше року).
Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [54]	речові предмети, які передбачені з метою застосування у масовому виробництві або поставки продуктів чи розміщення послуг, надання у оренду іншим персонам або з метою управлінських потреб, застосовувати згідно попиту, термін користування якого складає більше 1-го звітного етапу.
Податковий кодекс України [72]	речові активи, у т.ч. резерви корисних копалин чкі призначені для використання зон надр (крім ціни території, неповних важливих вкладень, авто шляхів єдиного використання, архівних також бібліотечних фондів, матеріальних активів, ціна яких, не більше 6000 гривень, які призначаються платником податку з метою застосування у домашній роботі платника податків, ціна яких, перевершує 6000 гривень також з часом знижується у взаємозв'язку зі фізіологічним або моральним зносом також прогнозований період корисного використання (експлуатації) яких, зі дати введення в користування є найбільш 1-го роки (або оперативний оборот, в разі якщо він довше року).

Одним із завдань вважається питання оцінки засобів, що складається у виборі ціни, за якою необхідно їх визначати. У державній обліковій практиці є відображення класичного методу оцінки і дослідження основних засобів згідно початкової ціни, що укладається з фактичних витрат на їх виготовлення і придбання. Обставини інфляційних процесів, використання початкової ціни може бути причиною негативних результатів. Потенціал основних засобів не є незмінним, навіть за обставин постійних цін, оскільки зменшується період роботи основних фондів і вони морально старіють.

Є ряд завдань, які негативно впливають на процес управління діяльності підприємства, знижуючи ефективність використання основних засобів (рис.1.1).

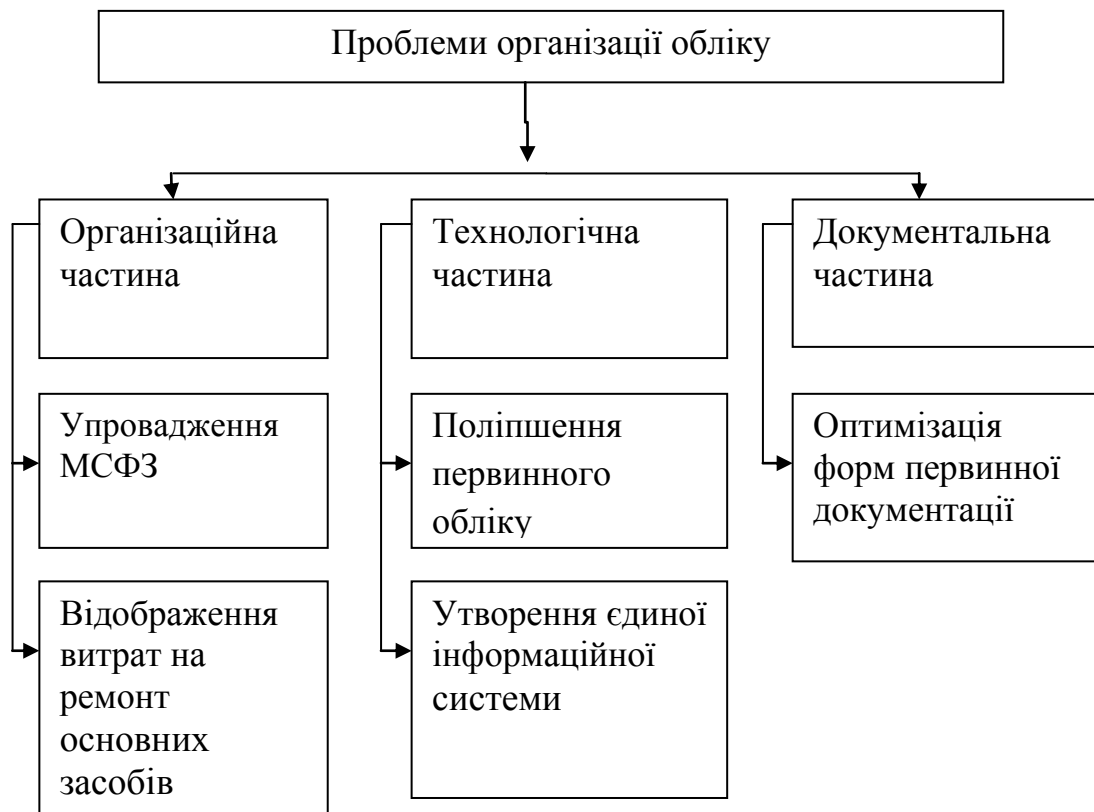

Рис. 1.1. Проблеми організації обліку основних засобів

01.09.2015 вступив в дію Закон Указ України з сімнадцятого липня 2015 року № 655-VIII "Про внесення змін у ПКУ про зниження податкового тиску на платників податків»

З урахуванням занесених змін підвищено до 6000 грн .. ціновий аспект

віднесення речових активів до основних знарядь. Але присутність оцінки засобів у обставинах інфляції використання початкової ціни здатний послужити причиною до негативних результатів.

Головними труднощами, що з'являються під час оцінки достовірної ціни ОЗ, вважаються:

- На сьогоднішній день відсутні основні методичні принципи встановлення початкового оцінення основних засобів, що вкрай важливе.

- Застосування визначення «справедлива вартість» у Положеннях бухгалтерського обліку, так як ринкову вартість неможливо охарактеризувати достовірними, у поєднанні з 2-ма співучасниками торгу - торговця і споживача.

- Вибір справедливого методу оцінки засобів слід мати на увазі, що немає такого роду оцінювання, що б задовольняла умови абсолютно всіх без виключення користувачів економічної звітності.

Облік основних фондів зобов'язано реалізувати у відповідності критеріям функціонуючого законодавства. Підрахунок грошей компаній складається з наступних елементів:

- введення у використання предметів основних засобів;
- удосконалення і ремонтні роботи предметів основних засобів;
- ліквідація предметів основних засобів;
- розрахунки амортизації основних засобів.

Максименко А.В. в своїх працях говорить, що: «вирішення питання потребує процедура встановлення ліквідаційної вартості засобів підприємства, через труднощі оцінки активів у перспективі» [27]. Таким чином, для техніки потрібно здійснювати моніторинг на 5-10 років, для споруд 40-50 років. При цьому практично неможливо врахувати вплив кінцевої вартості через велику кількість умов, тому результат буде досить приблизним. Тому велика частка господарств не визначає ліквідаційну вартість, а переносить витрати шляхом амортизації, встановлюються на рівні початкової вартості засобів, що не задовольняє вимоги до НПСБО.

Внаслідок концентрованих норм усереднених % ліквідаційної вартості засобів по групах з всі підприємства встановлюють ціни, що амортизуються, матиме найбільш об'єктивний вид, зникнуть відмінності у сумі ліквідаційної вартості одних і тих же активів, спроститься процедура її встановлення, що в результаті приведе до підвищення якості облікових даних [64]. Компаніям не завадило б підвищити нагляд за збереженням і застосуванням і основних засобів, і додатково нагляд через фактичне оформлення дій у документах.

Дискусійність безлічі теоретичних положень, фактична важливість основних засобів, недосконалий ступінь їх вивчення з точки зору нинішніх потреб управління вимагає подальшого їх поліпшення.

Передусім, вважаємо дискусійним твердження пункту 16 П (С) БО 7 про це, при проведенні переоцінки предмета основних фондів необхідно переоцінювати цілу категорію однорідних предметів основних засобів, оскільки ціна 1-го предмета здатний бути несуттєвою у відповідності до групи основних фондів [38]. Тому передбачається здійснювати дооцінку або уцінку категорії основних засобів до якої належить предмет переоцінки, тільки у випадку зміни ціни предмета, яка є важливою у вартості належної категорії. Крім цього, вважаємо недоцільним підсумки дій переоцінки відображати так само як прибуток або витрати звітної дати, оскільки фінансова сутність проведеної процедури ніяк не полягає в зміні підсумків підприємництва, але встановлює дійсну ціну предмета. Тому, процедуру дооцінки та уцінки необхідно відображати як зміни залишків рахунків додаткового капіталу: дооцінка відображається, як підвищення капіталу, а уцінка – як його зниження. При вивченні, обліку основних засобів, проблемним питанням є підрахунок основних засобів, утримуваних для реалізації, згідно П(С)БО 27 : «Необоротні активи і групи вибуття, утримувані з метою реалізації» [44].

Для таких об'єктів в Плані рахунків передбачено рахунок 286 «Необоротні активи такої категорії вибуття, утримувані з метою продажу», де

обліковуються головні ресурси, які не використовуються у виробничих цілях і зобов'язані бути реалізовані протягом року.

З метою покращення бухгалтерського обліку основних засобів, що продані протягом обліковувати на рахунку який розіщений у складі рахунку 28 «Товари», що застосовується з метою обліку оборотних активів, але основні ресурси вважається необґрунтованим обліковувати як запаси. Для цього виристовуються рахунок 109 «Інші основні засоби».

Доцільно ввести до Плану рахунків спеціальний рахунок для відображення понесених витрат на ремонт основних засобів із субрахунками поточного та капітального ремонтів. Цей рахунок має бути активним і калькуляційним, де по дебету відображаються всі понесені витрати на ремонт основних засобів. З кредиту даного рахунку слід списувати витрати закінчених ремонтів на витрати звітного періоду. Залишком на рахунку будуть суми по незавершеним поточним та капітальним ремонтам. Стратегія застосування стандартів передбачає зміни системи бухгалтерського обліку та ініціювання методології розширення інформації з економічних питань згідно з міжнародними стандартами для гарантування прозорості, відкритості та показників економічної звітності суб'єкта господарювання. Слід зазначити, що досить важливою частиною удосконалення обліку основних засобів є гармонізація П(С)БО 7 з М(С)БО 16 «Основні засоби», зокрема :

- у П(С)БО 7 проведення переоцінки основних засобів потрібно лише в тому разі, якщо їх справедливу вартість можна достовірно визначити;
- необхідно запровадити методи можливого визнання справедливої вартості предмета основних засобів, яка буде документально зафіксована;
- при проведенні обміну, основні засоби необхідно оцінювати за справедливою вартістю, не враховуючи їх поділ на неподібні чи подібні об'єкти, що є досить загальним положенням;

Доцільно дати у П(С)БО 7 посилання на П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» про місце порядку зменшення корисності активів;

При нарахуванні амортизації у П(С)БО 7 варто розробити

повнопраний підхід, головною метою якого є нарахування амортизації окремо на кожну частину предмета, вразі якщо частини предмета мають різний термін каоистування, що впливає на строки їх зношення.

На наш погляд , чинники що впливають на вибір методу амортизації:

- можливість його застосування та простота методу;
- вартість ресурсів та вплив на собівартість продукції ;
- існування корпоративної політики у сфері нарахування амортизації .

На жаль , у літературі не має точної думки щодо найдоцільнішого або найкориснішого з методів.

Тому у питанні альтернативи методу обчислення амортизації пропонуємо виходити з двох позицій:

- прогнозований метод вилучення фінансових вигод від використання основних;
- правило обережності (в цілому принципу обережності відповідає спосіб зниження залишкової вартості, згідно яким нараховується максимальна сукупність амортизації у перші роки користування предмета).

Бухгалтерський підрахунок також нагляд ключових грошей зажадає поліпшення у методико-координаційних аспектах, але крім того узгодженості законодавчо-нормативних документів. Крім цього, у П (С) БО 7 існують значні розбіжності з міжнародних стандартів.

Також для нарахування амортизації досить значним є встановлення адекватного терміну корисного використання, який би не впливав на зміну даних про основні засоби у звітності. Подібне питання відмінності терміну корисного використання можливе, якщо однотипні об'єкти використовуються на різних фірмах. З цієї причини доцільно законодавчо визначити мінімальний поріг корисного використання та відмовитись від регулювання цих питань у податковому обліку

Бухгалтерський облік і контроль основних засобів вимагає удосконалення в методико-організаційних аспектах, а також узгодженості законодавчо-нормативних документів. Крім того, у П(С)БО 7 існують значні

розбіжності із міжнародними стандартами.

Висновки до першого розділу

1. Основні засоби – це економічна форма засобів праці, які функціонують у процесі виробництва протягом багатьох кругооборотів і поступово переносять свою вартість на новостворений продукт, відтворюючись через кілька виробничих циклів.

По-друге, особливістю основних засобів є те, що вони, з одного боку є матеріальним втіленням основного капіталу (його реальними інвестиціями), а з іншої:

- засобами збільшення капіталу;
- економічним інструментом зростання прибутку;
- виробничим ресурсом підприємства, за допомогою якого формується додана вартість;
- елементом активів підприємства.

2. За своїм економічним змістом основні засоби однорідні, але водночас вони різні за виробничо–технічним призначенням і часом відтворення, тому і виникає потреба в розподілі їх на групи. Основні засоби не обертаються у своїй споживній формі, обертається тільки їхня вартість, і до того ж лише поступово. Чим довговічніший засіб праці, тим повільніше він зношується і передає свою вартість на новостворену продукцію. Ця вартість має бути відшкодована шляхом віднесення її до складу вартості продукції, що виготовляється.

3. Основними правовими документами, які визначають обчислення основних фондів в Україні є: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»[58] та ПКУ [33]. Більша частка суб'єктів господарства прагне зробити крок до міжнародних стандартів відображення обліку. Потрібно здійснити аналіз сутності основних фондів і за міжнародними нормами. Критерії до тлумачення визначення основних засобів в вітчизняній

конституції та за Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку 16.

РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Фінансово - економічна характеристика господарства

Приватне підприємство агропромислової фірми «Довіра» (далі ПП АПФ «Довіра») розташоване в 70 км. від районного та 100 км. від обласного центру та діє в умовах жорсткої конкуренції, недосконалої політики держави в області сільського господарства. Підприємство було створене у 2000 році у селі Михайлівка, Новомосковського району, Дніпропетровської області. Всі земельні ділянки господарства є орендовані. Основний вид діяльності підприємства є вирощуванням та реалізація сільськогосподарських культур: зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур (основний) (КВЕД 01.11). Також підприємство може здійснювати свою діяльність за такими видами: допоміжна діяльність у рослинництві (КВЕД 01.61); вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів (КВЕД 01.13), розведення інших тварин (КВЕД 01.49).

Виробничий процес товариства «Довіра» здійснюється за допомогою головних спеціалістів та обслуговуючого персоналу у кількості 30 чоловік, які є випускниками нашого вузу. На початку, задля характеристики майнового стану підприємства, необхідно проаналізувати майно господарюючого суб'єкта, його капітал, рух та функціональний стан основних засобів.

Для оцінки майна підприємства розглядаємо наявність та рух майна (надходження та списання), тобто актив балансу, що складається з трьох розділів: необоротні активи, оборотні активи та витрати майбутніх періодів. Будемо користуватися формою звітності №1 «Баланс», тобто її актив.

Аналіз капіталу підприємства проводимо задля визначення положення співвідношення власного капіталу із зобов'язаннями. Таким чином, для даного аналізу використовується пасивна частина форми звітності «Баланс»,

яка складається з двох частин: власний капітал і зобов'язання або ж з п'яти розділів: власний капітал, забезпечення майбутніх витрат і платежів, довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання і доходи майбутніх періодів.

І тому пропонуємо розрахувати та проаналізувати таблицю «Оцінка майна та капіталу ПП АПФ «Довіра» за 2015-2019 рр. і визначити в якому стані перебувають ресурси господарюючого суб'єкта (табл. 2.1.).

Таблиця 2.1

Оцінка майна та капіталу ПП АПФ «Довіра» за 2015-2019 рр., тис. грн.

Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відношення у % 2019 р. до 2015 р.
Майно - усього	21286,0	24574,8	45498,8	48801,3	57995,8	272,46
Необоротні активи	7105,0	10087,3	17834,8	16907,2	19709,8	277,41
Основні засоби	7105,0	10087,3	17834,8	16907,2	19709,8	277,41
Оборотні активи	14181,0	14487,5	27664,0	31894,1	38286,0	269,98
Запаси	2514,0	6217,5	9085,4	11423,9	12552,9	499,32
Поточна дебіторська заборгованість	9525,0	1735,0	1149,1	984,6	4722,7	49,58
Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	5800,0	6529,4	17429,5	19414,4	21010,4	362,25
Інші оборотні активи	15,4	5,6	0,0	71,2	52,0	337,66
Капітал- усього	21286,0	24574,8	45498,8	48801,3	57995,8	272,46
Власний капітал	21188,0	24313,7	45149,7	48600,9	57835,2	272,96
Зареєстрований (пайовий) капітал	37,5	37,5	37,5	37,5	37,5	100,00
Зобов'язання і забезпечення	98,0	261,1	349,1	200,4	160,6	163,88
Поточні зобов'язання	98,0	261,1	349,1	200,4	160,6	163,88
Поточна кредиторська заборгованість	34,0	129,7	43,7	39,1	104,1	306,18

У ході дослідження встановлено, що загальна кількість майна (капіталу) в 2019 році, порівняно з 2015 роком, збільшилась на 36709,8 тис. грн.. або ж на 172,46 %. За аналізований період також видно, що необоротні активи підприємства, зокрема основні засоби зросли на 177,41 %, адже саме на них припадає найбільша частка. Слід підкреслити, що зростання валюти балансу говорить про розширення виробництва підприємства. З погляду на

капітал підприємства, видно, що загальна його вартість збільшилась майже в три рази, на яке вплинуло значне збільшення власного капіталу та зобов'язань, відповідно на 172,96% та 63,88%. Аналізуючи дані таблиці, спостерігається різке зростання запасів, що свідчить про стабільну роботу підприємства або ж навпаки, деяка частина оборотних виробничих запасів у виробництві не була задіяна у процесі виробництва.

Таким чином, аналіз капіталу та майна показав зростання активу і пасиву, але на жаль це не гарантує збільшення господарської діяльності підприємства і розширення економічної діяльності, через нестійку ситуацію в країні визвало зростання вартості, як ресурсів так і джерел їх формування.

Важливою складовою на підприємстві має проведення аналізу руху та функціонального стану основних засобів, оскільки це контролює загальну сукупність залучених фондів, а також допомагає визначити кількість ресурсів та їх вплив на виробничий процес, надати їм оцінку і визначити їхнє становище.

Основні засоби є важливою елементом матеріально-технічних ресурсів підприємства і факторів виробництва. На кінцеві результати господарської діяльності підприємства впливає становище та ефективність використання основних засобів. Дієве та раціональне використання основних засобів сприяє покращенню всіх техніко-економічних показників, а саме збільшення виробництва продукції, зниження собівартості, трудомісткості виготовлення.

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів ПП АПФ «Довіра» наведена в додатку Б.

Проаналізувавши рух та функціональний стан основних засобів ПП АПФ «Довіра», можна стверджувати, що річний приріст основних засобів за аналізований період збільшився на 32,63 тис. грн. Це показує ступінь зростання ОЗ у звітному періоді порівняно з минулим. Коефіцієнт оновлення основних засобів з кожним роком збільшується, при цьому коефіцієнт вибуття також збільшився. Коефіцієнт заміни у даному аналізі не визначається.

Період обороту основних засобів зменшився на 11,39 %, що сприяло зменшення показника річної амортизації. Збільшення зносу ОЗ відповідно сприяло збільшенню його коефіцієнтів, що також спричинило збільшенню коефіцієнту придатності на кінець звітнього року у порівнянні з базовим на 1,58 відсоткових пунктів, а на кінець року – 5,76 відсоткових пунктів.

Згідно даних фінансової звітності можемо визначити використання фінансових ресурсів, та побачити прибуткова чи збиткова діяльність суб'єкта, а також присвоїти загальну оцінку, яка характеризується низкою абсолютних і відносних показників. Для даного аналізу використовуємо форму №2 «Звіт про фінансові результати». Фінансові результати діяльності приватного підприємства «Довіра» показано в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Фінансові результати діяльності ПП АПФ «Довіра», тис. грн.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017р.	2018 р.	2019 р.	Відношення у % 2019 р. до 2015 р.
Чистий дохід від реалізації продукції	20688,00	10722,10	39058,00	24867,60	33839,60	163,57
Операційні витрати, у т.ч.:						
а) собівартість реалізованої продукції	7734,00	5308,20	13836,00	13944,00	15491,00	200,30
г) інші операційні витрати.	1791,00	797,50	1824,00	2126,20	5476,60	305,78
Валовий прибуток (збиток)	12954,00	5413,90	25222,00	10923,60	18348,60	141,64
Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації	62,62	50,49	64,58	43,93	54,22	-8,39
Фінансові та інвестиційні доходи	2740,00	528,50	435,00	1562,90	1674,40	61,11
Фінансові та інвестиційні витрати	4202,00	2387,90	3414,00	6926,70	5312,10	126,42
Фінансовий результат до оподаткування	11143,00	3125,70	20836,00	3451,20	9234,30	82,87
Чистий прибуток (збиток)	11143,00	3125,70	11143,00	3451,20	9234,30	-1908,70
Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції	53,86	29,15	53,35	13,88	27,29	-26,57
Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	86,02	57,73	82,61	31,59	50,33	-35,69

Проаналізувавши дані таблиці, можна виділити наступне: чистий

дохід на протязі певного періоду з кожним роком збільшується у відношенні 2019 до 2015 років зріс на 13,15 тис. грн. В свою чергу собівартість реалізованої продукції також зросла, що негативно вплинуло на показник валового прибутку, який зменшився на 8,39 %. Відношення валового прибутку до чистого доходу від реалізації продукції зменшилась. Чистий прибуток зменшився з 11143 тис. грн., а в 2017 році порівнянно з 2019 роком на 1908 тис. грн. Основною характеристикою впливу на від'ємні показники є низька, нестабільна цінова політика на сільськогосподарську продукцію. Витрати на виробництво сільськогосподарської продукції збільшуються з кожним роком, а ціни постійно зменшуються.

На теперішній час фінансових обставин більша частина компаній мають складний економічний стан. Умови зовнішньої сфери і недоліки відповідного ступеня економічної стабільності мають значний вплив на функціонування господарств. Тому, на даний час, у проміжок суспільно-політичного та фінансового занепаду нашої держави головним з питань є надання та управління його економічною стабільністю.

Оцінка фінансової стійкості суб'єкта господарювання за 2015-2019 роки наведена в таблиці 2.3.

Проаналізувавши дані нашого підприємства бачимо, що коефіцієнт автономії є стабільним, що дорівнює більше нормативного значення 0,5. Коефіцієнт фінансового ризику майже на постійному рівні. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів також знаходиться на одному рівні. В

ідповідно, потрібно шукати шляхи зменшення даного показника. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів за даний період знаходиться на однаковому рівні, а коефіцієнт забезпеченості запасами трошки зменшився. Проаналізувавши показники стану оборотних активів, можна зробити висновок, що підприємство забезпечене відповідними активами. Зробивши, аналіз показників стану основного капіталу говорить про збільшення всіх показників. Загалом, можна дати оцінку фінансової стійкості як нормальна.

Таблиця 2.3

Оцінка фінансової стійкості ПП АПФ «Довіра», тис. грн.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відношення у % 2019 р. до 2015 р.
1. Показники структури капіталу						
Коефіцієнт автономії	1,00	0,99	0,99	1,00	1,00	100,18
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00	60,15
Коефіцієнт фінансування	216,20	93,12	129,33	242,52	360,12	166,56
Коефіцієнт фінансового ризику	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00	60,04
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	100,00
2. Показники стану оборотних активів						
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	14083,00	14226,40	27314,90	31693,70	38125,40	270,72
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів	0,99	0,98	0,99	0,99	1,00	100,27
Коефіцієнт забезпеченості запасів	3,65	2,29	3,01	2,77	3,04	83,16
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	0,20	0,19	0,28	0,30	0,27	132,17
3. Показники стану основного капіталу						
Коефіцієнт реальної вартості майна	0,51	0,66	0,59	0,58	0,56	108,03
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	0,33	0,41	0,39	0,35	0,34	101,82
Коефіцієнт накопичення амортизації	0,35	0,33	0,27	0,36	0,39	111,22
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	2,00	1,44	1,55	1,89	1,94	97,32

Оцінка ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів господарюючого суб'єкта показана в додатку В. Аналіз платоспроможності здійснюється шляхом порівняння наявності та надходження коштів із платежами першої необхідності.

Зробивши оцінку ліквідності можна сказати, що баланс підприємства не

є абсолютно ліквідним, що спричинило порушенням необхідної умови перевищення активів відносно до короткострокових зобов'язань. Підприємству необхідно зменшити поточні зобов'язання із внутрішніх розрахунків. Стан платоспроможності приватного підприємства «Довіра» є задовільним, оскільки коефіцієнт ліквідності є більшим за допустиме значення. У звітному році у відношенні до базового, коефіцієнт загальної платоспроможності збільшився. На оцінку оборотності оборотних активів як наслідок впливають такі дані, що всі показники даного розділу також збільшились. Збільшилась середньорічна вартість оборотних активів і також збільшився чистий дохід.

На сьогоднішній день одним з ключових течій розгляду господарсько-фінансової роботи є дослідження та аналіз офіційної діяльності господарюючого суб'єкта. Основною метою оцінки офіційної діяльності представляється так само, як цільний значущий з метою прийняття висновків у галузі формування компанії та розвиток стратегії роботи на майбутнє. Першочергова мета у сучасних обставинах перед власниками та керівництвом господарюючого суб'єкта застосовувати групові події, які забезпечують збільшення ступеня діяння. В першу чергу характеристики ділової активності загалом наведені цифри щодо застосування економічних ресурсів усанови. Таким чином, оцінку ділової активності за 2015-2019 роки ПП АПФ «Довіра» показано в додатку Д.

Важливим коефіцієнтом в даному аналізі є коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, який висвітлює стан заборгованості господарства перед кредиторами. В даному випадку, цей показник дорівнює нулю. Коефіцієнт обертання оборотних активів зменшився в звітному періоді порівнянно з базовим, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості збільшується, що свідчить про своєчасне проведення розрахунків за отриману продукцію. Сума чистого доходу збільшується та вартість оборотних і необоротних активів також збільшується.

Отже, рівень ділової активності є критерієм дієвості праці

підприємства. За допомогою підвищення рівня ділової активності і збалансування показників можна виконати шляхом забезпечення найбільш ефективного використання ресурсів, управління витратами та рухом грошових коштів.

Комплексна рейтингова оцінка відображена в додаток Е і бере до уваги усі найважливіші показники (параметри) фінансово-господарської та виробничої діяльності підприємства, тобто господарської активності в цілому. При її побудові враховуються дані про виробничий потенціал підприємства, ефективність використання виробничих та фінансових ресурсів, стан та розміщення коштів, їх джерела, рентабельність продукції підприємства та інші показники. Для вибіру та обґрунтування вихідних показників фінансово-господарської діяльності потрібно здійснювати згідно досягненням теорії фінансів підприємства, виходити з змісту оцінки та попиту суб'єктів управління в аналітичній оцінці. Дана оцінка дає ймовірність поставити підприємству певну кількість балів, та визначити його сильні та слабкі сторони» [14].

Підводячи підсумок всього вище проаналізованого можемо сказати, що ПП АПФ «Довіра» функціонує досить стабільно і майже всі показники вказують на позитивний результат діяльності. За досліджуваний період з 2015 по 2019 роки ПП АПФ «Довіра» має рейтинг фінансового стану А, інтегрований показник фінансового стану знаходиться в межах від 8,46 в 2015 році до 7,65 в 2019 році. На наш погляд, головним завданням для керівництва ПП АПФ «Довіра», є адаптація балансу, що, у свою чергу, дозволить значно розширити діяльність підприємства.

2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства

Система бухгалтерського обліку складається з фінансового,

управлінського і податкового обліку, і характеризується наявністю прямих і зворотніх зв'язків. Згідно Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» відповідальність за «організацію даної системи, виконання законодавства при виконанні господарських операцій несе керуючий підприємства. Він зобов'язаний сформулювати належні вимоги для вірного ведення бухгалтерського обліку, гарантувати невід'ємне виконання усіма підрозділами, службами та працівниками, що мають безпосереднє відношення до обліку, порядку розвитку і подання облікових документів для відображення в обліку даних» [31].

Опираючись в першу чергу на властивості нормативної бази, організація економічного обліку реалізує отримання, відображення і використання знань про способи, форми й методи створення процесу фінансового обліку, взяття на облік інформації про фінансову роботу господарства.

Організація роботи бухгалтерської служби в ПП АПФ «Довіра» виконується керівником підприємства та враховує розподіл прав і обов'язків головного бухгалтера, облікових співробітників, розподіляє прями обов'язки бухгалтерської служби, її роль в системі управління та зв'язок з іншими підрозділами.

Значну роль відіграє на ПП АПФ «Довіра» головний бухгалтер. Це пояснюється тим, що розширюється перелік функцій, покладених на нього. Однією з таких функцій є те, що на даному підприємстві він є радником керівника майже по всім питанням діяльності підприємства. Крім того, головний бухгалтер, враховуючи свої навички та знання, може надавати всілякі ефективні та доцільні рекомендації щодо ведення бізнесу та прийняття адміністративних рішень.

З цієї причини, головною складовою підприємства, тобто організацією фінансового обліку ПП АПФ «Довіра» займається головний бухгалтер, який контролює відображення на рахунках фінансового обліку всіх операцій, що проведені, наділяється правом другого підпису; здійснює контроль

додержання на підприємстві встановлених методологічних засад фінансового обліку, складання та подання у належні строки фінансової звітності. Прямі обов'язки головного бухгалтера, зокрема, і також в бухгалтерії загалом визначаються посадовою інструкцією та положенням про бухгалтерію. На рисунку 2.1 приведено систему фінансового обліку на підприємстві.

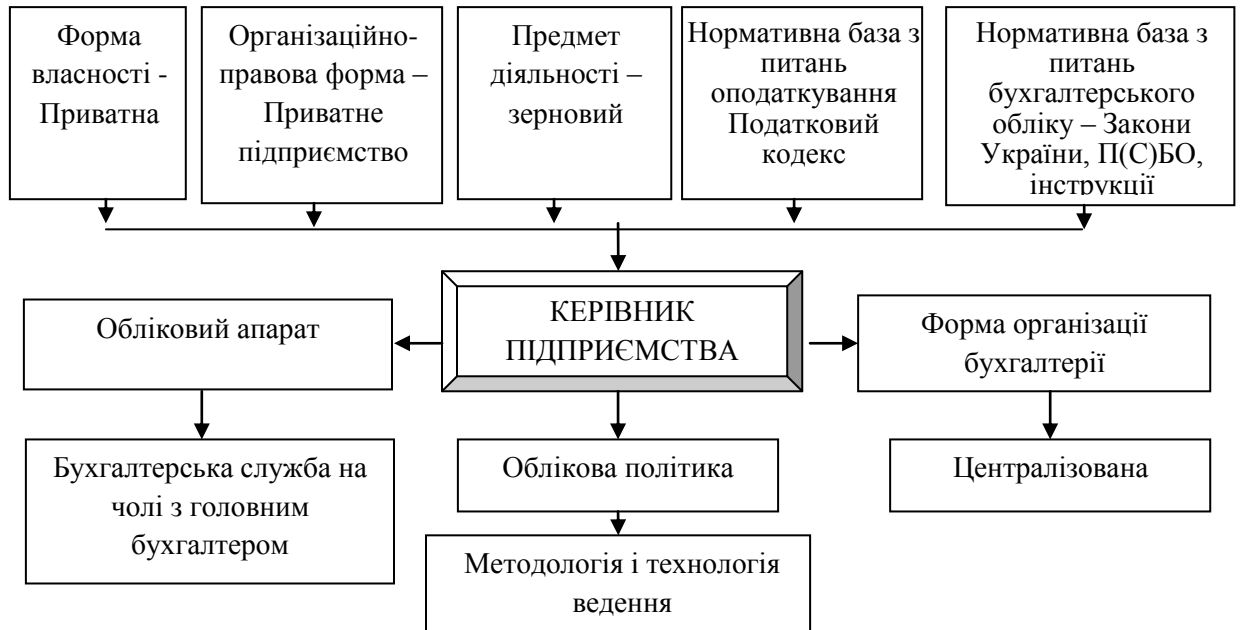

Рис. 2.1. Організація фінансового обліку на підприємстві

Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку на підприємстві ПП АПФ «Довіра» створено бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером. Його повноваження, відповідальність та обов'язки, так само, як і інших працівників цієї служби, безпосередньо: бухгалтера та касира – формуються офіційними інструкціями, розробленими згідно з функціонуючим законодавством та затвердженими керівником підприємства. До складу бухгалтерської служби входить: головний бухгалтер, заступник головного бухгалтера та касир (рис. 2.2).

Співробітники бухгалтерської служби в ПП АПФ «Довіра» виконують контроль за операціями матеріально-відповідальних осіб, порівнюють їхню звітність, роблять інвентаризацію цінностей. На підрозділі з обліку

сформований обов'язок не тільки проводити контроль за відповідністю формування первинних документів, а й за точність їх змісту чинним нормативним актам. Зайняті працівники відповідають в обліку за зберігання фінансової документації на усіх ступенях документообігу, за оперативність проведення економічної звітності певним користувачам інформації.

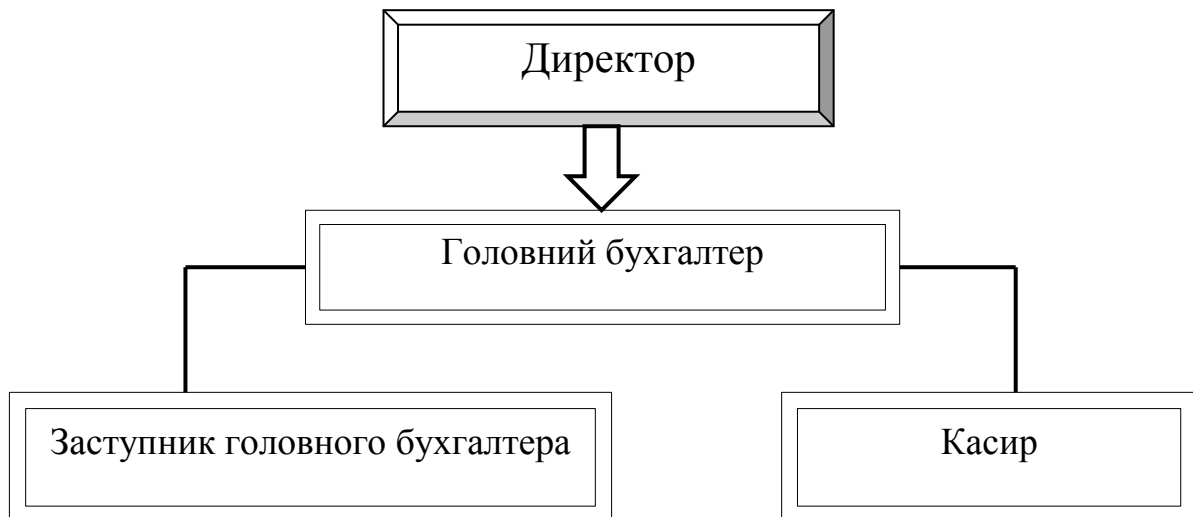

Рис. 2.2. Структура організації роботи бухгалтерської служби на підприємстві «Довіра»

Основний процес обліку ведеться централізованою бухгалтерією та обліковими працівниками структурних підрозділів. На етапі відповідного підрозділу ведеться документальне підтвердження здійснених дій, обробка та групування первинних документів з руху активів, розрахунків за виплатами працівникам.

Чітке виконання всіх завдань головного бухгалтера щодо відповідності правил здійснення фінансового обліку здійснює керівник підприємства. Постанови і вказівки керуючого бухгалтерії в межах її компетенції є необхідним для виконання всіма структурними підрозділами та співробітниками господарства.

Взагалі, для забезпечення правильної роботи відділу бухгалтерії на підприємстві необхідно формувати Положення про бухгалтерську службу – внутрішній документ, що «регламентує діяльність облікового апарату, а

також визначає статус облікової служби її місце, як самостійного підрозділу в системі управління і її внутрішню організацію. В Положенні визначається підпорядкованість бухгалтерської служби та показники оцінки її діяльності і форми стимулювання» [51].

Продуктивна та раціональна організація бухгалтерського обліку на підприємстві починається з розробки його облікової політики, яка враховує вибір комплексу методичних способів, прийомів та процедур організації та ведення бухгалтерського обліку підприємством з числа загальноприйнятих в державі. Тобто, облікова політика конкретного підприємства тісно залежить і взаємопов'язана від політики держави в сфері бухгалтерського обліку.

Формування облікової політики в приватному підприємстві «Довіра» здійснюється головним бухгалтером і затверджується наказом або розпорядженням керівника. Облікова політика підприємства, як складова частина економічної звітності розробляється кожним підприємством, що зареєстроване у встановленому законодавством режимі. Головною метою облікової політики є забезпечення одержання достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, необхідні для всіх користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних рішень.

ПП «Довіра» самостійно обирає свою облікову політику і визначає форму ведення бухгалтерського обліку дотримуючись принципів які визначаються законодавством. Облікова політика підприємства висвітлюється в Наказі про облікову політику.

Наказ про облікову політику включає в себе перелік всіх погоджених пунктів на звітний рік облікової політики. В кожному пункті наказу наводиться його нормативне пояснення (показується, на підставі якого законодавчого документа затверджене те чи інше положення про облікову політику). На основі внутрішньої документація оформлюється облікова політика підприємства за різними ділянками облікової роботи, її сутність частково відкривається і в установчих документах підприємства.

Формування облікової політики передбачає майнову відокремленість і безперервність діяльності господарства, послідовне застосування облікової політики, а також тимчасове визначення фактів господарської діяльності. Облікова політика ПП АПФ «Довіра» відповідає всім вимогам, що трактуються Законом України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»

Персонал облікової служби має якісні властивості, які визначаються ступенем професіоналізму та кваліфікаційної придатності до покладених на них обов'язків та виконаних ними завдань, і відповідно до цього, всі працівники мають економічну, повну вищу освіту, але не проходили курси підвищення кваліфікації. Персонал користується періодичними виданнями, маючи певні навички користування персональним комп'ютером задовольняючи потреби керівництва [15].

Рух первинних документів підприємства – документообіг – регламентується графіком, який розробляється головним бухгалтером і затверджується директором . Всі співробітники підприємства включаючи: начальників підрозділів, комірників, підзвітних осіб, працівників бухгалтерії. Вони створюють та надають звіти про свою ділянку обліку, згідно виписки з графіку. У ній відображаються документи, що стосуються сфери призначення виконавця, терміни виконання та надання, а також архів, куди здаються всі важливі документи .

Ведеться бухгалтерський облік за журнально - ордерною формою, згідно Наказа про облікову політику ПП «Довіра» , тобто використовуються електронні та паперові носії. При здійсненні економічних операцій господарської діяльності використовують М.Е.Дос та MS Office (а саме його складові Word та Excel) .

Значно великий об'єм інформації знаходиться на паперових носіях, що не досить комфортно, так як збереження документації потребує додаткову ручну працю, потрачений час для записів в документах та місце, де вони повинні перебувати. На підприємстві є архів, але через велику кількість

облікової документації, його потрібно збільшувати. Тобто це, потребує фінансові витрати – на орендування додаткового приміщення, будівлю і додаткову відповідальності осіб, які зайняті зберігаючи архівні документи, що є досить не актуальним на сьогоднішній день. Всі первинні документи бухгалтері формують і зберігають у паперовому вигляді, всі регістри синтетичного обліку формуються за підтримки MS Excel.

Фінансова звітність формується за допомогою програми «М.Е.Дос», користування якої є актуальним, адже вона дає можливість моментально сформувати та надіслати фінансову звітність до перевіряючого органу. Але все ж таки, присутній ризик у підрахунках зробити помилку при занесення вихідної інформації впродовж року, яка фіксується вручну у журналах-ордерах і переноситься до Головної книги.

Таким чином, для удосконалення обліку на досліджуваному підприємстві ПП «Довіра» пропонується запровадити використання програмного забезпечення ведення обліку. На сучасному ринку багато різноманітних бухгалтерських програм, проте не всі з них підходять для сільськогосподарських підприємств. З поміж популярних виділяють такі програми: 1С «Бухгалтерія сільськогосподарського підприємства України», MASTER:AGRO, Дебет Плюс «Сільське господарство».

Отже, важливу роль в господарстві присуджують бухгалтерській службі, яка є одним з провідних підрозділів управлінської структури господарства. Формування облікової політики в приватному підприємстві «Довіра» здійснюється головним бухгалтером і затверджується наказом або розпорядженням керівника. Результативна та практична організація бухгалтерського обліку на підприємстві починається з поліпшення облікової політики та графіка документообігу, які створює головний бухгалтер і затверджується начальником підприємства.

2.3. Документування господарських операцій з обліку основних засобів

З метою узагальнення і обліку інформації про рух та наявність основних засобів призначено рахунок 10 . Який є активним по відношенню до балансу : по дебету рахунка показують надходження, по кредиту – вибуття.

Основні ресурси в аграрних підприємствах зростають через результат капітальних вкладень, через надходження їх у виробництво внаслідок:

- отримання від постачальників;
- здійснення будівельно-монтажних праць;
- виробництво основних засобів власними силами;
- безкоштовної передачі від юридичних або фізичних осіб;
- виявлення надлишків у ході інвентаризації;
- вирощування і закладання довголітніх насаджень;
- витрат на інвестиції в земельні ділянки господарства.

Важливою обставиною правильного обліку засобів вважається єдиний принцип їх валютної оцінки.

На досліджуваному підприємстві на основі розпорядження директора функціонує комісія на чолі директора, головного інженера ,головного бухгалтера та завідувача складом. Прямими обов'язками комісії є: обстеження і прийняття у використання після спорудження , надходження і передачу в підзвіт особі об'єкту, автотранспортних пересувних засобів, верстатів, сільськогосподарських автомобілів які не потребують монтажу. Після огляду цих об'єктів комісія складає Документ приймання-передачі (внутрішнього переміщення) (ф.ОЗ-1) в якому відображається характеристика предмета. Цей Документ вважається причиною для зарахування об'єкта під звіт матеріально відповідальної особи і затверджується керівником , після чого техдокументацією передається бухгалтеру для відображення даних на синтетичних та аналітичних рахунках.

З метою збереження предметів господарювання кожному об'єкту за порядково-серійним механізмом присвоюють інвентарний номер, який більше не повторюється.

Для запобігання раннього вибуття, надання експлуатаційності і продуктивності використання та уникнення передчасному зносу основних фондів підлягають періодичним ремонтам. Прийняття завершальних дій з удосконалення основних засобів (ремонт, добудова, відновлення і т.д.) формується Документ приймання-здачі відремонтованих, модернізованих і реконструйованих предметів(ф.ОЗ-2).

Предмет основних засобів припиняє розцінюватись активом і списується з балансу в разі реалізації, ліквідації безоплатної передачі, нестачі, псування або інших чинників невідповідності критеріям визнання активу. В такому випадку, комісія складає Документ на списання основних засобів(ф.ОЗ-3), а для вибуття автотранспортних засобів складають Документ на списання автотранспортних засобів(ф.ОЗ-4).

В документі відображаються дані, які характеризують об'єкти ОЗ: початок експлуатації та дата надходження, рік виробництва, первісна (переоцінена) вартість, нарахована сума зносу, причини вибуття, прогнозований та фактичний період корисного використання. Визначення фінансового результату від вибуття засобів розраховується , як різниця доходу від ліквідаційної вартості.

Відомості про наявність і технічне становище основних засобів реєструють в Інвентаризаційному описі за основі Інвентарних карток(ф.ОЗ-б). Картку відкривають окремо на кожний інвентарний об'єкт для кращого ведення аналітичного обліку. На основі даних про рух засобів в синтетичному обліку формують оборотно-сальдову відомість по рахунку 10. Крім того, рахунок 11 «Інші необоротні матеріальні активи», також призначений для обліку та узагальнення даних про преміщення необоротних матеріальних активів, які не відображені у складі предметів на попередньому рахунку. В свою чергу, на субрахунку 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи» ведеться підрахунок об'єктів, період використання яких більше 1-го року, зокрема спеціальні пристосування та інструменти, ціна яких списується шляхом нарахування зносу за встановленими нормами з

врахуванням прогнозованого строку користування об'єкта.

2.4. Напрямки покращення обліку основних засобів на підприємстві

Як вже зазначалось, основні нормативні акти, що контролюють облік основних засобів в Україні є: П(С) БО 7 «Основні засоби»[9] та Податковий кодекс . [17]. Всі без винятку , вчені оцінюють дані об'єкти як речові активи, які застосовуються досить тривалий час, з метою операцій реалізації суб'єктом господарювання.

Ведення обліку основних засобів на підприємствах полягає з наступних елементів :

- ввод в експлуатацію об'єкта;
- удосконалення та ремонтні роботи об'єкта;
- ліквідація об'єкта;
- обчислення амортизації.

На досліджуваному підприємстві ведення обліку відповідає умовам, але концепція бухгалтерського обліку потребує конкретного поліпшення. В ході аналізу були виявлені пвідповідні недоліки:

- деякі реквізити в первинній документації заповнені не повністю, значне число інвентарних карток мають лише електричний тип;
- на підприємстві не використовується рахунок 286 задля переходу засобів до групи вибуття для реалізації;
- не завжди формується Акт передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів та ін.;
- застосування недоцільних методів обрахунку амортизації для здійснення відповідної політики.

Амортизаційні відрахування є головним джерелом для відновлення засобів , недосконалість в науковому підході може спричинити до зміни стану активів. Проблемним питанням є процедура встановлення ліквідаційної вартості, через труднощі оцінки розвитку активу Для техніки рекомендований прогноз в 5-10 років, для будівель 40-50 років. При цьому

важко врахувати вплив на остаточну вартість, тому кінцевий результат буде не точним. Пропонуємо здійснювати дооцінку чи уцінку категорії «Основні засоби» лише у випадку зміни вартості важливого об'єкта, що належить до групи. Крім того, вважаємо недоцільним відображати прибуток або витрати звітного періоду через переоцінку засобів, оскільки дані операції не впливають на зміну наслідків праці підприємства, а встановлюють справжню ціну об'єкта. Дооцінку та уцінку слід відображати як зміни залишків рахунків додаткового капіталу: дооцінка відображається як збільшення капіталу, а уцінку – як його зменшення.

З метою поліпшення бухгалтерського обліку основних засобів, вважаємо доцільним впровадити до Плану рахунків самостійний рахунок для відображення витрат з відновлення та субрахунків поточних та капітальних ремонтів. Данний рахунок буде активним і калькуляційним: по дебету відображатимуться всі затрати на ремонтування, по кредиту-списання кінцевих витрат. Міжнародні стандарти націлені на стратегію перетворення системи бухгалтерського обліку і методології поширення інформування з економічних проблем згідно стандартів для забезпечення прозорості, відкритості та порівняння облікових даних.

Необхідно досягти гармонії П(С)БО 7 з М(С)БО 16 «Основні засоби» задля покращення обрахунку наявності та руху засобів, зокрема у частині:

- у Положенні про БО 7 встановити потребу здійснювати переоцінку лише в разі достовірно визначеної справедливої вартості;
- запровадження методів ймовірного встановлення справедливої вартості об'єкта основних засобів, яка фактично засвідчується;
- в результаті обміну не враховувати поділ на подібні чи неподібні об'єкти, а проводити оцінку за достовірною ціною.

У П(С)БО 7 варто створити професійний аспект, для нарахування амортизації на кожний об'єкт засобів окремо, якщо вони мають різні терміни експлуатації, що має вплив на строки їх зносу. Чинники, які впливають на вибір способу амортизації:

- простота способу та ймовірність його використання;
- ціна ресурсу та вплив на собівартість продукту;
- існування корпоративної політики в області нарахування амортизації

Так як не існує кінцевої думки щодо відповідного та корисного способу обчислення зносу, пропонуємо виходити з 2-ух позицій:

- правило обережності (в цілому принципу обережності відповідає спосіб зниження залишкової вартості, за яким нараховується найбільша сукупність амортизації в початковому періоді використання об'єкта);
- прогнозований метод отримання фінансових вигід від експлуатації об'єкта.

Для уникнення помилок і викривлення даних в обрахунках зносу, потрібно встановлювати адекватний термін корисного використання для предметів господарювання.

Отже, за підсумками дослідження можна запропонувати наступні шляхи поліпшення:

- альтернатива за змістом і обсягом облікових даних, для забезпечення реалізації завдань, які поставлені перед обліком .

- створення та введення оптимальних методик документообігу, що дозволили б своєчасно виконувати встановлені задачі при найменших трудових витратах, матеріальних та економічних ресурсів.

- поліпшення складу та змісту носіїв даних з обліку капіталу. Провівши зміни у законодавчих засадах, яка стосується обліку основних ресурсів, було доведено, що деякі типові форми первинних записів втратили своє значення і на підприємстві не використовуються. Це, наприклад, такі реквізити, як шифр норм амортизаційних відрахувань, джерело отримання, початкова дата оплати.

- абсолютна комп'ютеризація обліку активів. Однією із популярних програм є «1С: Бухгалтерія», повноцінне впровадження якої гарантувало б оперативний, точний облік всієї виробничої і фінансово – господарської роботи.

- удосконалення технології амортизаційного нарахування. Це можна досягти відповідними способами: - по-перше, встановлення адекватного періоду користування активу, для уникнення помилок і викривлення даних у звітності; - по-друге, встановлення нарахування зносу після місяця, в якому актив введено у використання.

- покращення й відображення переоцінки ресурсів підприємства. вважаємо недоцільним відображати прибуток або витрати звітного періоду через переоцінку засобів, оскільки дані операції не впливають на зміну наслідків праці підприємства, а встановлюють справжню ціну об'єкта. При обмінних операціях потрібно оцінювати засоби за достовірною, не бравши до уваги їх поділ.

Висновки до другого розділу

1. Виробничий процес товариства «Довіра» здійснюється за допомогою головних спеціалістів та обслуговуючого персоналу у кількості 30 чоловік, які є випускниками нашого вузу. На початку, задля характеристики майнового стану підприємства, необхідно проаналізувати майно господарюючого суб'єкта, його капітал, рух та функціональний стан основних засобів.

Для оцінки майна підприємства розглядаємо наявність та рух майна (надходження та списання), тобто актив балансу, що складається з трьох розділів: необоротні активи, оборотні активи та витрати майбутніх періодів.

2. Проаналізувавши дані підприємства можемо сказати, що ПП АПФ «Довіра» функціонує досить стабільно і майже всі показники вказують на позитивний результат діяльності. За досліджуваний період з 2015 по 2019 роки ПП АПФ «Довіра» має рейтинг фінансового стану А, інтегрований показник фінансового стану знаходиться в межах від 8,46 в 2015 році до 7,65 в 2019 році. На наш погляд, головним завданням для керівництва ПП АПФ «Довіра», є адаптація балансу, що, у свою чергу, дозволить значно

розширити діяльність підприємства.

3. Важливу роль в господарстві присуджують бухгалтерській службі, яка є одним з провідних підрозділів управлінської структури господарства. Формування облікової політики в приватному підприємстві «Довіра» здійснюється головним бухгалтером і затверджується наказом або розпорядженням керівника. Результативна та практична організація бухгалтерського обліку на підприємстві починається з поліпшення облікової політики та графіка документообігу, які створює головний бухгалтер і затверджується начальником підприємства.

4. З метою узагальнення і обліку інформації про рух та наявність основних засобів призначено рахунок 10 . Який є активним по відношенню до балансу : по дебету рахунка показують надходження, по кредиту – вибуття. На досліджуваному підприємстві на основі розпорядження директора функціонує комісія на чолі директора, головного інженера ,головного бухгалтера та завідувача складом. Прямими обов'язками комісії є: обстеження і прийняття у використання після спорудження , надходження і передачу в підзвіт особі об'єкту, автотранспортних пересувних засобів, верстатів, сільськогосподарських автомобілів які не потребують монтажу.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

3.1. Організація внутрішнього контролю основних засобів підприємства

У сучасних обставинах ведення бізнесу з'являється потреба дослідження і введення ефективної концепції контролю, що посприяла б підвищенню продуктивності діяльності компанії, економії, оптимізації і вдосконалення дій, надаючи можливість вчасно виявити помилки. Важливою ділянкою облікової роботи є формування оптимальної облікової політики, під якою слід вважати сукупність обраних підприємством способів і процедур ведення бухгалтерського обліку, що не суперечать законодавчо встановленим принципам обліку й забезпечують отримання реальної і достовірної інформації про фінансовий стан і результати діяльності суб'єкта господарювання. В основу її розробки має бути закладено принцип повноти та реальності облікових даних, а не досягнення певних цілей керівництва.

Внутрішній контроль – це дотримання системи , внутрішніх процедур та моніторинг діяльності підприємства згідно законодавчого рівня.

В ході дослідження операцій з контролю основних засобів були виявлені такі порушення:

- невірне встановлення початкової ціни предмета основних засобів; – відновлення(модернізація) відображена як ремонт;
- неправильний спосіб нарахування амортизації, помилкові розрахунки;
- неправильна кореспонденція рахунків при обліку з основними засобами;
- недотримання процедури проведення інвентаризації;
- при ліквідації основних засобів виявлено наслідки неоприбуткування матеріальних ресурсів .

Можна зробити висновок, що внутрішній контроль на підприємстві є недостатньо ефективним через неправильну організацію. Значною проблемою є те, що підприємство належить до малого бізнесу, і тому керівнику важко зрозуміти основні завдання і сутність внутрішнього контролю, для уникнення помилок на рівні господарства. Як альтернативу було запропоновано розподілити повноваження і відповідальність між працівниками, обов'язково зазначивши інформацію повноважень у посадових інструкціях. Керівник разом з головним бухгалтером переглянули облікову політику підприємства у частині обліку основних засобів, дотримуючись основних етапів здійснення контролю, для своєчасної аналізу проблем. Обєднавши спільні зусилля спеціалісти фірми систематично здійснюють контроль, що позитивно впливає на діяльність господарства, і передбачає виникнення нестач та крадіжок та помилкового нарахування амортизації.

Переваги внутрішнього контролю на підприємстві виражаються в наступному:

- Контроль виконання встановлених обліковою політикою елементів стосовно необоротних активів передбачає повноту використання в обліковому процесі та оцінку їх доцільності.

- Аналіз становища та структуру необоротних активів підприємства прогнозує оцінку динаміки їх загального складу і обсягу, ступеню їх придатності, ефективності використання і інтенсивності оновлення. Аналіз потрібний для виявлення резервів підвищення та можливого потенціалу ефективності використання необоротних активів на майбутнє. Проектування використання основних фондів може бути двома варіантами: інтенсивним та екстенсивним.

- Аналіз джерел формування необоротних активів необхідно проводити для визначення їх цільової будови, яка задовольняє підприємство за умов певного компромісу за різних критеріїв оптимізації.

- Контроль за цільовим використанням необоротних активів

підприємства проводиться з метою підвищення ефективності використання наявних об'єктів необоротних активів.

- Контроль за доцільністю утримання об'єктів необоротних активів підприємства проводиться з метою виявлення «зайвих» активів, які не використовуються протягом операційного циклу для прийняття рішення щодо їх списання, перепродажу або консервації.

- Контроль потреб в розширенні основних засобів для визначення цієї потреби.

- Аналіз ефективності використання основних засобів полягає в розробці системи заходів, спрямованих на підвищення коефіцієнтів виробничої віддачі і рентабельності необоротних активів.

Критеріями ефективності використання необоротних активів є: рентабельність та фондівіддача. На основі контрольної інформації визначаються резерви ефективного використання необоротних активів – зниження потреб в них за рахунок підвищення коефіцієнтів їхнього використання в часі і по потужності, оскільки між цими двома показниками існує зворотна залежність. Великим резервом збільшення продуктивної роботи виробничого устаткування є максимальне скорочення його простоїв. Вирішальне значення для підвищення рівня інтенсивного використання основних фондів має своєчасна заміна технічно застарілого устаткування та модернізація фізично спрацьованого.

До значущих факторів, які призводять до зростання продуктивності устаткування за одиницю часу, належать також інтенсифікація виробничих процесів та запровадження нових технологій.

На внутрішній контроль так само як функцію управління соціально-фінансовою концепцією, накладається постійний моніторинг за виробництвом, розподілом, обміном і споживанням суцільно необхідної продукції та їх контроль, формування факторів правопорушення господарських дій. Предметом контролювання вважається виробнича економічна та виробнича діяльність суб'єкта господарювання, операції які пов'язані з основними

ресурсами, і розглядаються з точки зору законодавства, правдивості, доцільності та фінансової продуктивності.

До об'єктів контролю відноситься все те, що підлягає дослідженню. Це основні засоби, операції з ними, їхні розміри, правильне планування та цілісність, правомірність і тенденція цільового застосування. Документи (інвентарні карточки обліку основних засобів ф.№ ОЗ-6, акти способу-передачі ф.№ ОЗ-1, акти на списання ф.№ ОЗ-3,4, реєстри аналітичного та синтетичного обліку і т.д.).

На ПП АПФ «Довіра» при проведенні контролю суб'єктами вважаються особи господарства, що мають можливості на проведення контролю, і право вторгатись в його оперативну діяльність та незалежно притягувати до відповідальності.

Завдання перевірки основних засобів є:

- правильне віднесення речових активів до основного капіталу;
- реальна оцінка і переоцінка основного капіталу;
- точне відображення підсумків інвентаризації в рахунках обліку;
- своєчасне і правильне документальне оформлення інформації у облікових реєстрах вибуття та надходження основного капіталу;
- правильне обчислення амортизації, оперативність та повнота віднесення на витрати діяльності;
- точне обчислення й списання зносу основного капіталу;
- співвідношення і правильне оформлення списання основного капіталу та ін.

Важливими завданнями аудиту основних засобів є:

- перевірка правильності віднесення об'єктів до основних засобів; – перевірка законності та правильності операцій, пов'язаних із рухом основних засобів;
- контроль за дотриманням правил документального оформлення операцій по основних засобах;
- контроль за наявністю і збереженням основних засобів;

- перевірка правильності віднесення об'єктів до основних засобів;
- перевірка правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних із рухом основних засобів;
- перевірка правильності та своєчасності нарахування, включення у витрати виробництва амортизаційних витрат;
- перевірка правильності проведення переоцінки основних засобів; – перевірка операцій, пов'язаних з орендою основних засобів;
- перевірка правильності відображення в обліку відновлення основних засобів;
- зіставлення даних первинних, аналітичних і синтетичних облікових документів з даними, відображеними у звітності підприємства, з метою встановлення їх відповідності.

Внутрішній контроль включає в себе всі області функціонування підприємства, його підсумки є важливими для прийняття управлінських висновків, його здійснюють постійно включаючи всю організаційну структуру підприємства.

В ході проведення перевірки інформаційним забезпеченням для бухгалтерської служби є внутрішні та зовнішні джерела. До зовнішньої інформації відносять: закони України, положення, стандарти, нормативно-довідкова інформація. До внутрішньої: плани та проекти, що виробляються відносно потенційних можливостей росту у відповідності критеріям зовнішньої сфери; поточні та звітні дані з бухгалтерського обліку, статистичні дані та дані про фактичний стан засобів; позаоблікові відомості, для розширення та конкретизації перевірки (внутрішні архіви, матеріали зборів, дані попередніх перевірок, доповіді співпрацівників).

Вирізняють три основні типи контролю, які відрізняються часом їхнього проведення та сутністю.

Попередня перевірка - комплекс організаційних і матеріально-технічних рівнів, спрямованих на роботу над директивними вказівками (розробка правил, навчання працівників, гарантування матеріально-технічних

і соціальних положень праці) [17]. Цей вид перевірки здійснюється перед початком фактичної роботи. На підприємстві даний тип контролю використовується в трьох основних зонах: відносно фінансових, матеріальних і людських ресурсів.

Поточна перевірка здійснюється в результаті виконання робіт вимірюючи фактичні результати праці й корегуванню їх задля успіху. Значним елементом поточної перевірки є взаємозв'язок.

На заключній перевірці зіставляються отримані результати з потрібними. Оцінка підсумків перевірки необхідна для вдосконалення способів контролю й досягнення виховної цілісності [22]. Дана перевірка може бути представлена у вигляді зустрічей, нарад, зборів , для аналізу результатів проведеної перевірки. Заключна перевірка виконує значні функції:

- подання інформації для прогнозування;
- служить майном оцінки підрахунків роботи;
- інформування про виникнення проблем, для їх подальшого уникнення;
- допомагає мотивації.

Сьогодні на підприємстві праця служби внутрішнього контролю організована таким способом, що вся інформація є зрозумілою користувачам, підсумки об'єктивно відображають діяльність підрозділів, які перевіряються. З цієї причини внутрішній контроль базується на основних принципах: кваліфікації, паралельності, пропорційності, ритмічності та безперервності. Результативна система внутрішнього контролю основних фондів на підприємстві містить: аналіз основних засобів за минулі роки; аналіз структури та становища; контроль за нарахуванням амортизаційної політики; контроль за своєчасним відновленням засобів; контроль за використанням.

Незалежно від обраної координаційної фігури внутрішня перевірка здійснюється у конкретній черговості . Загальні етапи проведення контролю (рис. 3.1).

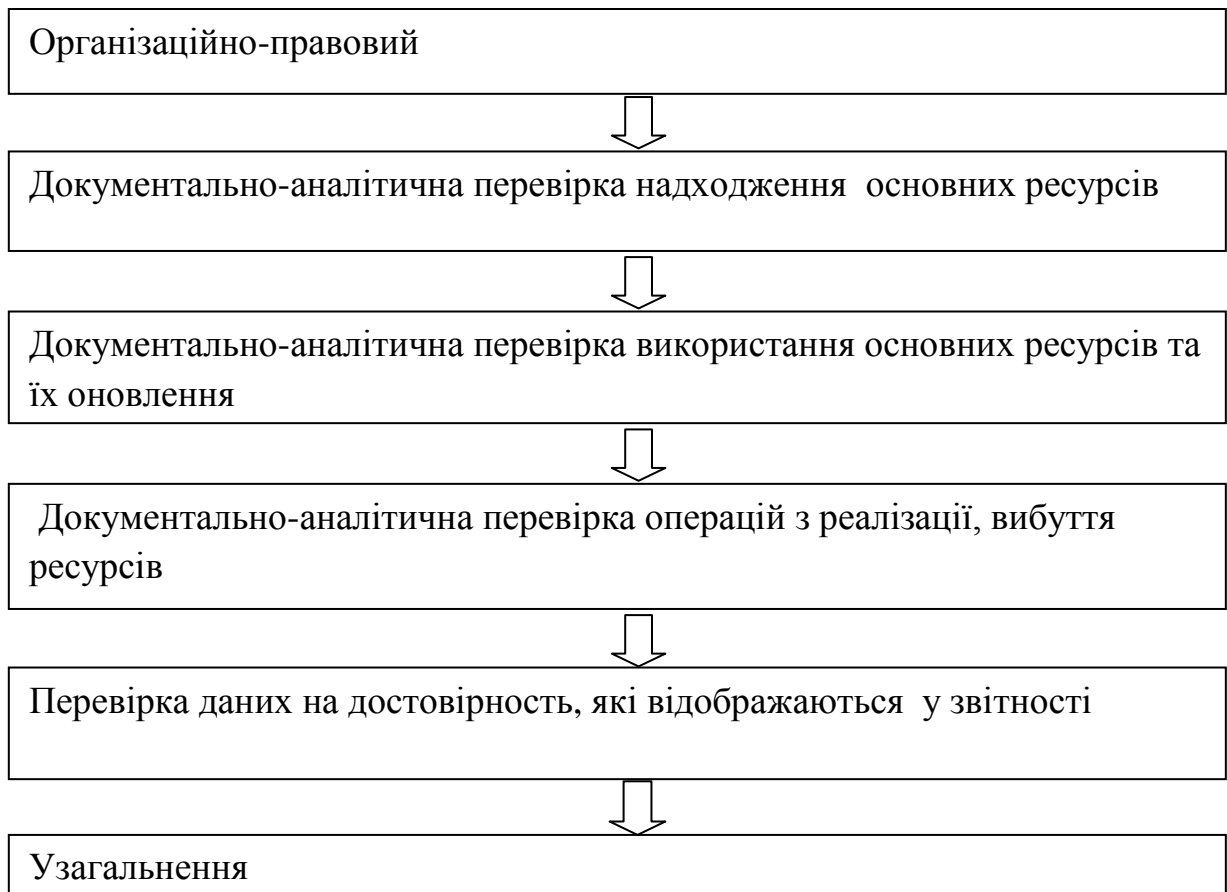

Рис 3.1. Загальні етапи проведення контролю

ПП АПФ «Довіра» не здійснює контроль за використанням амортизаційних коштів. Основною причиною, з якої підприємство не контролює амортизаційні кошти це - відсутність офіційного порядку формування та відображення у звітності інформації про відтворення основних засобів. Наявна форма звіту не забезпечує розкриття такої інформації. Так, розділ Приміток до фінансової звітності «Використання амортизаційних відрахувань» має недоліки: відсутня сума залишку амортизаційних коштів на початок і кінець звітного періоду, що не дає повної уяви про суми амортизаційних коштів, які використовуються за цільовим призначенням. Так як при реалізації продукції нижче собівартості виникає незіставність між нарахованою амортизацією та коштами, які надійшли на підприємство. Тому на її заміну пропонується запровадити «Звіт про відтворення основних засобів», в якому деталізуються напрямки

використання коштів, джерела відтворення, в тому числі відображається рух амортизаційних коштів. Можемо зробити висновок, що виникає необхідність в одночасному веденні бухгалтерського та податкового обліків має ряд недоліків. По-перше, дублювання багатьох операцій, що веде до збільшення загальної трудомісткості облікової роботи. По-друге, формування показників у податковому і бухгалтерському обліку істотно відрізняється, через це значно ускладнюється розуміння про технології одержання результатів, так і їх економічного змісту.

Завдання уніфікації бухгалтерського і податкового обліку основних засобів утруднена невідповідністю механізмів нарахування та обліку амортизації основних засобів за різними методиками, що вимагає різного відображення деяких операцій. З метою уніфікації бухгалтерського та податкового обліку в частині, що стосується відображення амортизації основних засобів, мають бути узгоджені методологічні підходи щодо об'єктів нарахування амортизації, моменту початку нарахування амортизації, застосування методів нарахування амортизації.

У бухгалтерському обліку амортизацію основних засобів нараховують після введення їх в експлуатацію, а в податковому обліку – після здійснення витрат на придбання об'єктів, незалежно введені вони в експлуатацію, чи ні. Крім того, відмінність є також те, що в бухгалтерському обліку амортизація нараховується щомісяця, а в податковому – раз на квартал.

Застосування в бухгалтерському обліку податкового підходу має два суттєвих дефекта, які порушують економічний зміст категорії амортизації. По-перше, деякі об'єкти основних засобів – обладнання, будівлі тривалий термін не вводяться в експлуатацію у зв'язку з їх дообладнанням і монтажем, але витрати, які були понесені в ході придбання (виготовлення) основних засобів, вже амортизуються, це призводить до невиправданого нарахування амортизації. По-друге, поквартальний порядок обчислення амортизації призводить до заниження сум зносу, коли об'єкти основних засобів придбані у першому або другому місяці кварталу. Тому, момент початку нарахування

знос за податковим обліком не дає об'єктивне витрачання вартості основних засобів. З метою уникнення зазначених дефектів амортизація на основні засоби має нараховуватися згодом введення їх в експлуатацію з наступного місяця.

З метою створення єдиної інформаційної бази про вартість об'єктів основних засобів у бухгалтерському і податковому обліку необхідно на субрахунках рахунку 10 «Основні засоби» пропонуємо виділити окремі аналітичні рахунки, де обліковуватимуться основні засоби, на які не нараховується амортизація у податковому обліку, зокрема, безкоштовно отримані активи, основні засоби невиробничого призначення, придбані за рахунок коштів цільового фінансування, об'єкти тощо.

Важливою частиною облікової роботи є її оптимальне створення, слід вважати сполучення обраних підприємством процедур та способів ведення обліку, що не суперечать законодавчим принципам й забезпечують одержання реальних та достовірних даних про фінансовий стан і результати діяльності суб'єкта господарювання. Вона розробляється на основі принципу повноти та реальності облікових даних, а не досягнення певних цілей та потреб керівництва. Уособлює в собі фундамент правильної побудови бухгалтерського обліку і поліпшує права і обов'язки системи обліку згідно обставин формування інформаційного потоку для управлінців. Відсутність документів, що регламентують порядок облікової політики може значно ускладнити задачу.

Форма облікової політики підприємства має вигляд наказу керівника (власника), на підставі якого головний бухгалтер складає проект наказу і зі всіма розрахунками та додатками передає на затвердження власнику (керівнику) підприємства. Після чого наказ набирає юридичної сили з дня його підписання власником (керівником) фірми і є постійним для виконання всіма підрозділами і працівниками підприємства.

Необхідність розкриття облікової політики в частині фінансового обліку пов'язана з правильним розумінням показників фінансової звітності і

способів відображення в ній результатів господарських операцій. Встановлення мети облікової політики дозволило уточнити її зміст. Оскільки на показники фінансової звітності впливають обрані підприємством способи та процедури обліку, облікова політика має розкривати саме методику, а не техніку і організацію бухгалтерського обліку.

Вважаємо, що метою формування облікової політики є не тільки вибір загального комплексу ведення бухгалтерського обліку, а й досягнення ефективності управління обліковими процесами, оцінки впливу прийнятої системи ведення бухгалтерського обліку на фінансові результати діяльності господарюючого суб'єкта, ефективності інформаційно-аналітичної підтримки прийняття управлінських рішень, вибір оптимальної системи управління процесами діяльності для досягнення оперативних і стратегічних цілей суб'єкта господарювання.

Вважаємо, що знос основних засобів – це регулятив, конртактив, тобто – це витрати підприємства, які виникли в результаті реальної втрати об'єктами основних засобів своїх фізичних властивостей, амортизація – це резерв, створений для заміни зношених об'єктів. Сума амортизаційних відрахувань не може реально відображати стан чи ступінь зношування основних засобів, а тому відображення в балансі залишкової вартості основних засобів є формальною розрахунковою величиною, яка не показує фактичну вартість наявних на балансі засобів. Залишкова вартість товарних станків, які працюють в одну та дві зміни як наслідок буде однаковою, оскільки амортизація нараховується одночасно, іншим прикладом є старі меблі, вартість яких перевищує ціну сучасних, проте балансова їх вартість є мізерною за рахунок нарахованої 59 амортизації, окрім того, навмисне приховування частки доходів від оподаткування, ігнорування підприємствами визначення реального стану майна впливають на викривлення вартості основних засобів. Таким чином, різниця між сальдо рахунків «Основні засоби» та «Знос основних засобів», яка відображає залишкову вартість є чисто розрахунковим показником, яка не має спільного

з реальною вартістю майна підприємства. З традиційної точки зору вважається, що рахунок зносу основних засобів, будучи контрактивним рахунком, регулює первісну вартість основних засобів. Проте, в теорії бухгалтерського обліку та за існуючим планом рахунків, знос і амортизація є тотожними поняттями і обліковуються на одному рахунку. Однак, насправді, цей рахунок показує не величину фізичного й морального зносу, а величину нарахованої амортизації і, відповідно, він виступає не як контрактив до рахунку «Основні засоби», а як доповнюючий до рахунку власного капіталу.

Визначальними чинниками, які впливають на залишкову вартість, є вибраний метод амортизації, строк корисного використання об'єктів та встановлена ліквідаційна вартість. Але ці питання не регламентуються стандартами і в практичній діяльності вирішуються зовсім не з позицій доцільності, а з намаганням мінімізувати витрати часу та фінансів, обираючи найпростіші варіанти. Це призводить до нівелювання показників наявності та використання основних засобів для користувачів фінансової звітності і робить неможливим порівняльний аналіз на декількох підприємствах, особливо за відсутності розкриття цього питання в обліковій політиці.

У питанні вибору методу нарахування амортизації для ПП АПФ «Довіра» пропонуємо виходити з двох позицій: принцип обачності, очікуваний спосіб набуття економічних інтересів від використання об'єктів.

Очікуваний спосіб набуття економічних вигод від використання об'єктів. Як показує практика, при виборі методу амортизації часто відбувається знехтування даним критерієм. Доцільним вважаємо законодавче закріплення запропонованого алгоритму вибору амортизації в залежності від типу основного засобу, представленого на рис 3.2.

Запропонований алгоритм може застосовуватись практично на всіх підприємствах. В основу покладено умовний поділ основних засобів на 2 типи: а) безпосередньо зайняті у виробництві, допоміжні та обслуговуючі (рахунки обліку 104, 105, 106); б) інші основні засоби, які в основному представляють інфраструктуру підприємства (рахунки обліку 102, 103, 107,

108, 109). Стосовно першого типу об'єктів, то для всіх основних засобів, щодо яких є можливість достовірно та з мінімальними витратами визначити обсяг виробленої продукції, застосовується виробничий метод.

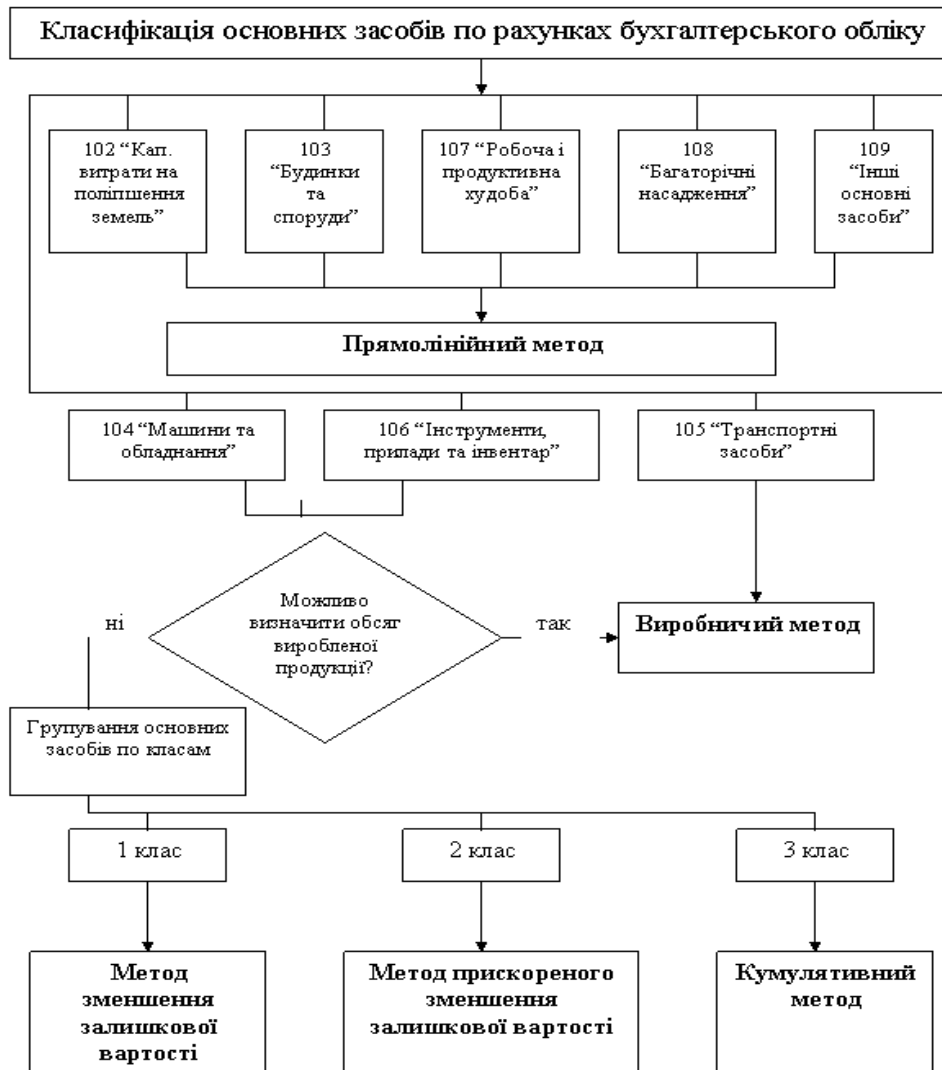

Рис. 3.2. Алгоритм вибору методу амортизації основних засобів

Найбільше принципу обачності відповідає метод зменшення залишкової вартості, який дає найбільшу суму амортизації в перші роки використання об'єкта. Слідом за ним йдуть метод прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивний. За рівномірного випуску продукції показники виробничого методу наближаються до прямолінійного. В перші роки приблизно такий же результат дає податковий метод.

Для транспортних засобів, цей метод пропонується в обов'язковому порядку. Якщо ж визначити фактичну потужність важко або неможливо, то

застосовується один з так званих прискорених методів, що сприятиме швидшому поверненню капітальних вкладень. Для цього всі засоби першого типу згруповано на три класи, в основу яких покладено швидкість зносу (насамперед морального) та характер застосування. До першого класу відносять високотехнологічні об'єкти – електронно-обчислювальні машини, периферійну техніку, інформаційні системи – та пропонується використовувати метод зменшення залишкової вартості, який показує найшвидшу динаміку амортизації.

До другого класу відносять основну масу виробничих об'єктів – різноманітні машини та устаткування, верстати, двигуни, пристрої – із застосуванням методу прискореного зменшення залишкової вартості, який за обсягами нарахованої амортизації показує усереднений результат серед трьох прискорених методів. Третій клас складають допоміжні об'єкти – інструменти, прилади, офісне обладнання – з використанням кумулятивного методу. Групування основних засобів зроблено на основі Державного класифікатора «класифікація основних фондів».

До другого типу основних засобів (рахунки обліку 102, 103, 107, 108, 109) віднесено специфічні об'єкти, які можуть не приймати безпосередньої участі у виробничому процесі, важко визначити їх фактичну потужність та не складають питому частину основних засобів на підприємствах (крім сільськогосподарських). До цієї групи пропонуємо застосовувати прямолінійний метод.

На величину нарахованої амортизації, також, суттєво впливає є визначення строку корисного використання. Надана свобода в цьому питанні приводить до того, що на однаковий об'єкт на різних підприємствах такий строк може суттєво відрізнятись. Дослідження процесу нарахування амортизації в інших країнах показує, що прогресивним підходом є законодавчий поділ основних засобів на групи зі встановленням строків корисного використання.

Іншим ключовим моментом є визначення ліквідаційної вартості

основних засобів. Відсутність загальноприйнятої методики призвела до того, що цей показник оцінюється на вмання і не ґрунтується на яких-небудь наукових засадах.

Виходячи з визначення ліквідаційної вартості, її можна розрахувати за формулою:

$$Л = (М * Ц - В) * (I / 100) ^ n, \quad (3.1)$$

де: Л – ліквідаційна вартість;

М – кількість отриманих матеріальних цінностей від ліквідації об'єкта;

Ц – ціна за одиницю отриманих від ліквідації матеріальних цінностей;

В – витрати, пов'язані з продажем/ліквідацією;

I – середній річний індекс споживчих цін протягом n років;

n – кількість років корисного використання об'єкта.

Зрозуміло, що індекс споживчих цін майбутніх років можна взяти лише прогнозний або скористатись усередненим показником за декілька останніх років. Але за умов високих темпів інфляції може скластись ситуація, коли розрахункова ліквідаційна вартість перевищить первісну. Тому неприпустимо порівнювати ліквідаційну (як майбутню) та первісну вартості при розрахунку амортизації. Пропонуємо внести зміни до визначення ліквідаційної вартості, виклавши його у такій редакції: ліквідаційна вартість – теперішня (поточна) сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією).

Ліквідаційну вартість доцільно розраховувати лише для об'єктів, що знаходяться на рахунках 103, 104, 105 та мають у своїй структурі суттєву однорідну складову (метал, будівельні конструкції і т.д.). Для всіх інших пропонуємо встановлювати ліквідаційну вартість у розмірі 1 грн. (це

пояснюється тим, що для розрахунку амортизації методом зменшення залишкової вартості обов'язково потрібна ліквідаційна вартість, більша за нуль).

Наведені рекомендації дозволяють встановити єдині підходи до нарахування амортизації на всіх підприємствах та підвищити якість облікової інформації.

Основні ресурси значно впливають на діяльність господарства в цілому, тому важливо контролювати їх стан, наявність і продуктивність застосування повинен бути повним, абсолютним, надійним, обґрунтованим та відповідати функціонуючому законодавству. Результативна стратегія внутрішнього контролю та низка подій, націлених на поліпшення процесу контролювання дає змогу вдосконалити організацію та методику, збільшити їх інформативність і спрогнозувати ефективність використання ресурсів. Вірна та чітка організація застосування внутрішнього контролю на підприємстві дає можливість керівнику вчасно приймати адміністративні рішення, реалізовувати та удосконалювати шляхи виробництва, що гарантує ефективне функціонування підприємства у перспективі.

3.2. Порядок проведення інвентаризації основних засобів на підприємстві

Обов'язкова процедура на підприємстві, яка передуює поданню та підготовці звітності за рік є проведення інвентаризації. Головний елемент методу бухгалтерського обліку яким забезпечується документальне оформлення і перевірка, достовірне відображення даних про наявність та стан засобів. Інвентаризація активів проводиться згідно указу керівника підприємства. В наказі відображається інформація про початок та терміни проведення інвентаризації та що сама підлягає проведенню перевірки. Основні документи, які оформлюються для підсумків проведення інвентаризації це :

- інвентаризаційні описи;
- звіряльні відомості;
- документи інвентаризації;
- протокол комісії.

Щоб запобігти негативні явища в господарюванні підприємстві та проаналізувати причини які на них впливають та спрорити такі умови, щоб не повторювати недоліки діяльності. На схемі можна побачити головні питання , які вирішуються у процесі проведення інвентаризації(рис. 3.3.).

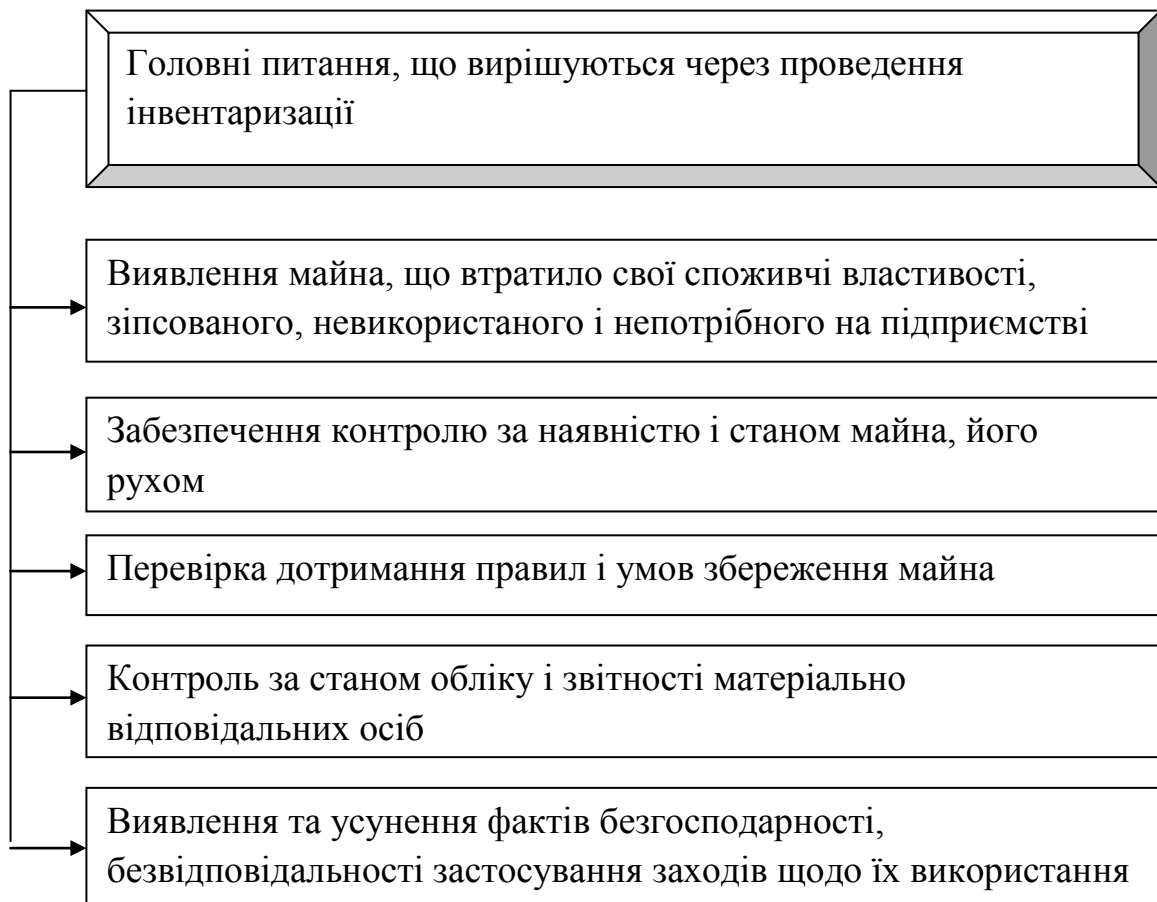

Рис. 3.3. Головні питання, для вирішення проблем через здійснення інвентаризації

На досліджуваному підприємстві проводиться періодична інвентаризація руху і наявності основних засобів здійснюється повним складом комісії в присутності матеріальної особи. До складу комісії входять: представник бухгалтерської служби підприємства та кваліфіковані

працівники підприємства, які володіють інформацією щодо об'єкту інвентаризації, вартості та первинного обліку (агроном, інженер, виконаці робіт, механік, бухгалтери). Таким чином, для початку дозволено визначити завдання та цілі інвентаризації(рис. 3.4).

Рис.3.4. Основні завдання та цілі проведення інвентаризації

Об'єкт, строки проведення та періодичність інвентаризації регламентується внутрішнім наказом керівника. Вся робоча інвентаризаційна комісія додержується правил здійснення інвентаризації, своєчасно робить повне та точне відображення даних в документи інвентаризації. Перед початком інвентаризації фактичної наявності основних засобів :

- перевіряється вірність всіх ваговимірювальних інструментів;
- завершується поліпшення всієї документації по руху основних засобів і формуються кінцеві на момент перевірки списки прибуткових і

видаткових актів та звіти;

- визначаються остатки на дату інвентаризації;
- основні засоби групуються, розсортовуються згідно назв для зручності підрахунку.

Голова комісії завжди візує прибуткові та видаткові акти, які додаються до списків (звітів), з зазначенням «До інвентаризації для (дата)». Ці акти є підставою для визначення надлишків основних засобів активів для підстава на початок роботи інвентаризаційної служби за обліковими даними.

Матеріальні особи починають інвентаризацію з розписки про частину, яка до початку інвентаризації прибуткові та видаткові акти здані в бухгалтерію, що цінності за які вони відповідають вважають оприбуткованими, а ті засоби які вибувають повинні бути списані.

Відповідно до нормативних документів, кожному об'єкту в зображенні дають змістовну характеристику з посиланням на інвентарний номер. В разі відсутності технічного паспорту основного засобу при надходженні, заводять паспорти з детальним описом об'єкта. У бухгалтерії підприємства зберігається технічна й проектна ідентифікація будинків. В ході інвентаризації використовують виправдувальні документи, які вважаються підставою заради їх оприбуткування. В разі відсутності такої інформації інвентаризаційна комісія звертає увагу на первинні прибуткові документи. В часткових випадках знайомляться з колишніми інвентаризаційними записами, рідко запитують людей для підтвердження, що даний предмет використовується тривалий період.

При інвентаризації технічно важких інвентарних об'єктів заохочують фахівців для з'ясування технічного становища. При інвентаризації також встановлюють, коли і за чийм наказом створено невраховані об'єкти, виявлені при перевірці, за рахунок яких коштів списано витрати на їх спорудження, з зображенням цих результатів на засіданні комісії в протоколі. В ході перевірки ремонту та незавершеного будівництва в описах інвентаризації відображається найменування заділу, ступеня і стадії готовності, загальна

кількість робіт. Що стосується об'єктів, які по факту введені в повноцінний або частковий процес, і введення в процес яких не оформлено відповідними актами, а також завершальних, але з невідомих причин не введених у процес об'єктів в часткових інвентаризаційних актах зазначають причини затримки оформлення здачі в експлуатацію вказаних об'єктів. Зайві предмети й ті, які не використовуються, записують в окремий опис.

Умовно побудованих об'єктів, дійсно введені в процес весь або окремо, проте прийняті, і введення в процес яких не оформлено відповідними актами, а також завершених, проте згідно якихось причин не введено в процес об'єктів в часткових інвентаризаційних документах позначають першопричини затримки оформлення здачі в експлуатацію вказаних об'єктів. Зайві предмети і ті, які не використовуються, записують в особливі зображення.

Завдяки ревізії виявляють випадки надмірностей в придбанні дорогоцінних килимів, меблів, телевізорів та інших непотрібних заради службових цінних предметів або злочинного придбання для квартир окремими працівниками. Особи, які протизаконно займаються такою діяльністю, виплачують стовідсоткову вартість таких предметів. На орендоване майно основних засобів роблять особливий список з посиланням на документ, який підтверджує прийняття відповідних об'єктів в експлуатацію, з відображення терміну оренди. Один екземпляр опису прикладається до річного звіту і відправляється орендодавцю. По такому алгоритму здійснюють інвентаризацію земельних ділянок, які знаходяться у власності фірми. Об'єкти які не обліковані, або даня яких введені некоректно, комісія вносить до опису із вірними даними та технічними показниками на ці об'єкти. В типовій інвентаризаційній карточці обліку, обліковуються однотипні предмети, опис яких вносять за назвою та кількістю даних предметів зазначаючи інформацію про час введення в експлуатацію та причину, в результаті якої вони прийли в непридатність. Засоби, які в момент інвентаризації знаходяться не на території

підприємства, інвентаризуються перед їх вибуттям. У всіх інцидентах інвентаризації основних засобів в ході перевірки їх фактичної наявності встановлюють рівень зносу, і коригують облікові записи на рахунках необоротних активів. В період ревізії перевіряють повноту й своєчасне проведення інвентаризації та правильність відображення її результатів та виведення в бухгалтерському обліку.

Щороку, однак не раніше 1 жовтня, перед здаванням річної звітності проводять інвентаризацію усіх статей балансу: майна, обладнання, машин, інструментів, транспортних засобів, багаторічних насаджень, робочої худоби тощо. Інвентаризацію споруд, будинків та інших об'єктів нерухомості здійснюють один раз на три роки, бібліотечних фондів — не менше одного разу на 5 років. Звертають увагу на особливість оформлення інвентаризаційного опису, тому як бувають інциденти офіційного проведення інвентаризації, коли як про об'єкти, їх наявність і технічне становище переносять дані в опис із інвентарних карток. Об'єкти, що підлягають передачі або списанню, відображаються в окремих інвентаризаційних описах. Для перевірки та повноти інвентаризації роблять зіставлення даних інвентаризаційних описів з показниками аналітичного обліку.

Вивчивши методику проведення інвентаризації основних засобів на підприємстві, зокрема підсумки інвентаризації та їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку, ревізор складає висновок щодо якості інвентаризації і зафіксує рекомендації щодо вдосконалення її методики.

3.3. Удосконалення контролю основних засобів на підприємстві

Процес виробництва чи надання послуг може здійснюватися лише за допомогою певних машин, обладнання, устаткування, які розташовуються у спеціальних приміщеннях. Тому матеріальною основою виробничого

процесу підприємства є насамперед засоби праці, що характеризують технічний і економічний рівень розвитку суспільства та являють собою необхідний елемент виробництва, обігу й надання послуг. На підприємствах сукупність засобів праці набуває економічної форми основних засобів.

Задля покращення ситуації в цій сфері необхідно, по-перше, вдосконалити нормативно-правову базу, яка регламентує фіскальну та економічну системи амортизації, та привести оцінку основних засобів у відповідність до їх реальної вартості. Ця проблема є найбільш актуальною з появою Податкового кодексу України. По-друге, суб'єкт господарювання повинен формувати амортизаційний фонд, в якому акумулюються кошти (амортизаційні відрахування) на просте та розширене відтворення основних засобів. По-третє, повинні бути створені умови для нагромадження додаткових інвестиційних ресурсів за рахунок податкових пільг. Для більш повного використання на практиці резервів збільшення виробництва підприємства необхідно активізувати можливості бухгалтерського обліку основних засобів, який повинен забезпечити: 29 - контроль за збереженням основних засобів і раціональним їх використанням; - правильне документальне оформлення і своєчасне відображення відповідно в реєстрах надходження основних засобів, їх внутрішньогосподарського переміщення, вибуття, безкоштовної передачі, реалізації або ліквідації, передачі міжгосподарським підприємствам у порядку пайових внесків; - своєчасне і точне обчислення і відображення зносу основних засобів; - точне визначення результатів від ліквідації основних засобів, а також втрат від списання не повністю амортизованих об'єктів; - точний розрахунок і забезпечення даних про середньорічну вартість виробничих основних засобів, необхідних для обчислення окремих економічних показників; - дієвий контроль витрат по підтриманню основних засобів у роботоздатному стані.

Для вирішення актуальних завдань в сфері економіки неможливо без вдосконалення контролю і забезпечення управлінських потреб вірогідною та необхідною інформацією заради виправдання належних управлінських

рішень.

Розуміють під автоматизованим робочим місцем аналітика та контролера спеціалізовану орієнтовану малу обчислювальну концепцію, яка призначена заради автоматизації роботи з проведенням контролю та аналізу діяльності підприємства.

Автоматизоване робоче місце дозволяє вирішувати завдання, які стоять перед контролем та аналізом у запитному і регламентному режимах (у розмові з користувачем), контроль за результатами обчислень, здійснення повторного розрахунку тощо.

Робоче місце аналітика охоплює комплекс досліджуваних операцій з основними засобами та спеціалізується за функціональними показниками засобами, і також звітності і зведеного обліку, аналізу й контролю .

Технічно забезпечене місце аналітика включає дворівневу обчислювальну систему. На вищому рівні – обчислювальна машина, яка має швидкодіючий процесор і великий обсяг зовнішньої і оперативної пам'яті (машина опрацьовує головний потік інформації яка досліджується, що надходить від персонального комп'ютера нижчого рівня). Персональний комп'ютер який знаходиться на нижньому рівні, знаходиться на трудовому місці і складається з устаткувань : процесора, дисплея, накопичувальних магнітних дискетах, клавіатури, друкуючого пристрою та апаратури для передачі даних для встановлення зв'язку з ведучою обчислювальною машиною.

Програмна гарантія аналізу господарської діяльності повинна бути продовженням програмного планування обліку. Лише завдяки цьому можна досягти надмірної ефективності використання фінансової інформації, яка прямо створюється на підприємстві. В положенні жорстокої конкуренції серед підприємств значні шанси на перемогу має та організація, яка продуктивно користується комп'ютерними системима автоматизації бухгалтерського і оперативного обліку.

Автоматизація робочого місця ПП АПФ «Довіра» з обліку основних

засобів входить сукупність функцій з обліку руху та наявності основних засобів, складання форм звітності та формулювання баз даних для зведеного обліку основних засобів, нарахування амортизації.

Основною задачею є забезпечення контролюючих органів достовірною інформацією про наявність основних засобів, правильне створення і нарахування витрат по амортизації. Тому, головними видами робіт, що з'являються в ході здійснення контролю та ревізії ПП АПФ «Довіра» в умові застосування обчислювальної машини є:

- комп'ютеризація перевірки операцій по вибуттю та надходженню основних засобів та їх надлишків;

- комп'ютеризація контролю за правильність переоцінки основних засобів;

- комп'ютеризація перевірки правильності нарахування амортизації на основні засоби;

- комп'ютеризація перевірки правильності оренди основних засобів;

- комп'ютеризація перевірки синтетичного та аналітичного обліку основних засобів.

До вхідної інформації, яка обробляється можна віднести: картки аналітичного обліку основних; звістку наявності основних засобів згідно з інвентарними номерами; відомості та акти з інформацією про ремонт, модернізацію та реконструкцію основних засобів; відомості переоцінки та нарахування амортизації.

Тому, для аналітики на підприємстві для повного охоплення комплексу досліджень по операціям з основними засобами, можна створити в бухгалтерії ПП АПФ «Довіра» автоматизоване робоче місце для контролю та ревізії основних засобів і здійснювати зведений облік та звітності на ньому.

Оцінюючи всі переваги та ефективність застосування персонально-електронних обчислювальних машин для контролю та ревізії можна зробити висновки, що програмне забезпечення, яке використовується на підприємстві, орієнтоване, в більшості на ведення бухгалтерського обліку та

складання звітності. Що стосується аналітичної та контрольної роботи, то вона ведеться в основному «в ручну». Особливості методики аналізу основних засобів при застосування ПЕОМ зсилаються у підвищенні їх наукового ступеня на основі програмних засобів обчислювальної техніки при виконанні деяких аналітичних процесів.

Внутрішній контроль на досліджуваному підприємстві налагоджений належним чином і виконує контролюючу функцію на підприємстві, щокварталу проводиться інвентаризація матеріальних цінностей, яка відповідає вимогам інструкції № 69 щодо проведення інвентаризації. Однак, ми пропонуємо для уникнення помилок та виникнення штрафних санкцій з боку контролюючих органів проводити незалежну зовнішню аудиторську перевірку фінансового стану підприємства.

На досліджуваному підприємстві зовнішня незалежна аудиторська перевірка не проводиться. Аудиту основних засобів, а саме, аудиту амортизації основних засобів уваги не приділяється. Тому ми вважаємо за необхідне проводити аудит амортизації основних засобів на даному підприємстві. Слід відмітити, що аудит амортизації нерозривно пов'язаний з аудитом наявності та руху основних засобів. Найперше, що підлягає перевірці при аудиті основних засобів — це облікова політика підприємства. Тому що, перед тим як перевіряти як здійснюється облік треба перевірити як цей облік на підприємстві організований. В обліковій політиці у відповідності з П(С)БО № 7 «Основні засоби» повинно бути вказано методи оцінки основних засобів, їх класифікація на підприємстві, методи амортизації, ознаки включення об'єктів до складу основних засобів та інше.

Особливої уваги під час проведення аудиту нематеріальних активів заслуговує оцінка системи внутрішнього контролю, що має безпосередній вплив як на якість облікової інформації, так і на результат проведеної аудиторської перевірки. Згідно МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища», внутрішній контроль – процес, розроблений, запроваджений і

підтримуваний тими, кого наділено найвищими повноваженнями, управлінським персоналом, а також іншим працівникам, для забезпечення обґрунтованої впевненості досягненні цілей суб'єкта господарювання стосовно достовірної фінансової звітності, ефективності і результативності діяльності, а також дотриманні застосованих законів і нормативних актів. Тобто, метою системи внутрішнього контролю є здійснення контрольної діяльності з метою завчасного виявлення та виправлення помилок у процесі здійснення господарських операцій з нематеріальними активами. Система внутрішнього контролю направлена здійснювати оцінку ефективності функціонування системи бухгалтерського обліку, порядку відображення результатів у звітності, дотримання законодавства щодо складання фінансової звітності тощо. Однак, за відсутності системи внутрішнього контролю, при проведенні аудиту, на підприємстві зростає аудиторський ризик, тобто ризик невиявлення помилки. Тому на великих підприємствах необхідно розрахувати рентабельність системи внутрішнього контролю, адже витрати на її утримання є досить значними, та створити оптимальну систему внутрішнього контролю.

Основними показниками діяльності підприємства є інформація фінансового характеру про ресурси підприємства, що мають інтелектуальну природу. Це є передумовою створення і використання на підприємстві нематеріальних активів.

Особливості аудиту, як і обліку, амортизації основних засобів визначаються специфікою їх об'єкта, зумовленою відсутністю нематеріальної форми.

Особливістю аудиту амортизації основних засобів є перевірка об'єктів і аналіз прав, що з них випливають. Це зумовлює потребу у дослідженні юридичної форми документів, що може бути здійсненим за умови залучення до аудиту консультантів і експертів, які спеціалізуються з цих питань.

Утенкова К.О. говорить що, «метою аудиту амортизації основних засобів є формування професійної думки аудитора щодо достовірності

первинних даних про факти господарського життя, повноти та своєчасності відображення цих даних в обліку, правильності ведення обліку та відображення у фінансовій звітності прав підприємства на користування природними надрами, майном, землею, авторським правом, об'єктами промислової власності та інших видів нематеріальних активів»[40].

Процедури аналізу наявності, руху та ефективності використання активів є досить трудомісткими, а методика ефективності використання нематеріальних активів не є достатньо розробленою.

Виконання аналітичних процедур у процесі аудиту підприємств має формальний характер і не документується, що зумовлює проблеми, пов'язані з витратами часу на проведення аналізу та відсутністю договірної ціни результатів здійсненого аналізу. Крім того, це спричинює питання похідного характеру щодо мети, завдань та джерел інформації аналізу використання нематеріальних активів.

У межах укладеного договору на проведення аудиту запропоновано розробляти програму аналізу, оскільки методика виконання аналітичних процедур та обсяг їх застосування є предметом професійного судження аудитора. У програмі запропоновано відображувати інформацію про мету і завдання аналізу, об'єкт аналізу, джерела інформації і період, за який проводиться аналіз, та систему показників, що використовуються для аналізу нематеріальних активів.

Мета процедур аналізу нематеріальних активів варіює залежно від умов договору на проведення аудиту та етапу, на якому проводяться аналітичні процедури. Запропоновані процедури аналізу структури, динаміки та ефективності використання нематеріальних активів у контексті завдань аудиту.

Одним з перспективних напрямів обліку і аудиту нематеріальних активів є його проведення в умовах використання комп'ютерних технологій. Користувачі програмних продуктів ведуть їх облік аналогічно до обліку інших необоротних активів, не враховуючи специфіки об'єкта обліку.

Зважаючи на це, удосконалено порядок обліку нематеріальних активів у найпоширеніших класах програмних продуктів: у програмах типу конструктор; у програмах модульного типу.

Перевірку правильності нарахування амортизації по основних засобах у ПП АПФ «Довіра» пропонуємо вести по двох напрямках (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Перевірка правильності нарахування амортизації по основних засобах

Напрямок аудиту	Аудиторські процедури
Повнота нарахування амортизації по нематеріальних активах	<p>Перевірка:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наявності первинних документів на надходження нематеріальних активів і відображення терміну їх корисного використання - правильності розрахунку початку та закінчення амортизації - правильності застосування порядку нарахування амортизації протягом періоду корисного використання
Відображення результатів нарахування на рахунках бухгалтерського обліку і в балансі	<p>Перевірка:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильності розрахунків щодо нарахування амортизації в бухгалтерських довідках - правильності відображення нарахованої сум амортизації на рахунку 13 «Амортизаційні відрахування» і на рахунках витрат виробництва та обігу - правильності відображення сум по об'єктах нематеріальних активів, які використовують у невиробничій сфері

Наступною, більш практичною проблемою є нецільове використання

сум амортизаційних відрахувань. Незважаючи на стрімке зростання інвестицій в основний капітал, в Україні упродовж останніх років спостерігається тенденція до збільшення ступеня зношування основних засобів. Головна причина, на нашу думку, полягає у неефективній амортизаційній політиці, яка не створює мотивації до швидкого оновлення основних засобів та утворення необхідних для відтворення основних засобів фінансових ресурсів. При цьому, ніяких регулюючих законів чи нормативних актів, які говорять про те, що підприємства повинні витратити частину прибутку на відновлення основних засобів ні в нашій країні, а ні в інших країнах не існує, а суми амортизаційних відрахувань є лише розрахунковими, тобто фіктивними.

Контроль економічно-господарської діяльності активно діє для виявлення негативних явищ в діяльності фірми, встановлення їх причинних зв'язків, допомагають в профілактиці збитків, втрат, нестач, в економічній діяльності. Контроль основних засобів дозволяє встановити положення основних засобів на підприємстві, їх вірний облік, обчислення амортизації.

Можна сказати, що контроль основних засобів дуже складний метод, а з оглядом на постійні зміни в нормативних документах згідно їх амортизації, класифікації тощо, це дуже серйозна частина в загальному контролі, так як значно впливає на кінцеві підсумки діяльності.

Щодо пропозицій по удосконаленню контролю ефективності використання основних засобів підприємства слід зазначити, що підприємство може поліпшити і набагато спростити контроль за рухом та наявністю основних засобів за умови застосування інформаційних технологій та автоматизованого робочого місця.

Висновки до третього розділу

1. На внутрішній контроль так само як функцію управління соціально-фінансовою концепцією, накладається постійний моніторинг за виробництвом,

розподілом, обміном і споживанням суцільно необхідної продукції та їх контроль, формування факторів правопорушення господарських дій. Предметом контролювання вважається виробнича економічна та виробнича діяльність суб'єкта господарювання, операції які пов'язані з основними ресурсами, і розглядаються з точки зору законодавства, правдивості, доцільності та фінансової продуктивності.

2. Основні ресурси значно впливають на діяльність господарства в цілому, тому важливо контролювати їх стан, наявність і продуктивність застосування повинен бути повним, абсолютним, надійним, обґрунтованим та відповідати функціонуючому законодавству. Результативна стратегія внутрішнього контролю та низка подій, націлених на поліпшення процесу контролювання дає змогу вдосконалити організацію та методику, збільшити їх інформативність і спрогнозувати ефективність використання ресурсів. Вірна та чітка організація застосування внутрішнього контролю на підприємстві дає можливість керівнику вчасно приймати адміністративні рішення, реалізовувати та удосконалювати шляхи виробництва, що гарантує ефективне функціонування підприємства у перспективі.

3. Обов'язкова процедура на підприємстві, яка передуює поданню та підготовці звітності за рік є проведення інвентаризації. Головний елемент методу бухгалтерського обліку яким забезпечується документальне оформлення і перевірка, достовірне відображення даних про наявність та стан засобів. Інвентаризація активів проводиться згідно указу керівника підприємства. В наказі відображається інформація про початок та терміни проведення інвентаризації та що сама підлягає проведенню перевірки. Вивчивши методику проведення інвентаризації основних засобів на підприємстві, зокрема підсумки інвентаризації та їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку, ревізор складає висновок щодо якості інвентаризації і зафіксує рекомендації щодо вдосконалення її методики.

4. Для вирішення актуальних завдань в сфері економіки неможливо без

вдосконалення контролю і забезпечення управлінських потреб вірогідною та необхідною інформацією заради виправдання належних управлінських рішень. Для аналітики на підприємстві для повного охоплення комплексу досліджень по операціям з основними засобами, можна створити в бухгалтерії ПП АПФ «Довіра» автоматизоване робоче місце для контролю та ревізії основних засобів і здійснювати зведений облік та звітності на ньому.

5. Оцінюючи всі переваги та ефективність застосування персонально-електронних обчислювальних машин для контролю та ревізії можна зробити висновки, що програмне забезпечення, яке використовується на підприємстві, орієнтоване, в більшості на ведення бухгалтерського обліку та складання звітності. Що стосується аналітичної та контрольної роботи, то вона ведеться в основному «в ручну». Особливості методики аналізу основних засобів при застосування ПЕОМ зсилаються у підвищенні їх наукового ступеня на основі програмних засобів обчислювальної техніки при виконанні деяких аналітичних процесів.

6. Більш практичною проблемою є нецільове використання сум амортизаційних відрахувань. Незважаючи на стрімке зростання інвестицій в основний капітал, в Україні упродовж останніх років спостерігається тенденція до збільшення ступеня зношування основних засобів. Головна причина, на нашу думку, полягає у неефективній амортизаційній політиці, яка не створює мотивації до швидкого оновлення основних засобів та утворення необхідних для відтворення основних засобів фінансових ресурсів. При цьому, ніяких регулюючих законів чи нормативних актів, які говорять про те, що підприємства повинні витратити частину прибутку на відновлення основних засобів ні в нашій країні, а ні в інших країнах не існує, а суми амортизаційних відрахувань є лише розрахунковими, тобто фіктивними.

7. Можна сказати, що контроль основних засобів дуже складний метод, а з оглядом на постійні зміни в нормативних документах згідно їх амортизації, класифікації тощо, це дуже серйозна частина в загальному контролі, так як значно впливає на кінцеві підсумки діяльності. Щодо

пропозицій по удосконаленню контролю ефективності використання основних засобів підприємства слід зазначити, що підприємство може поліпшити і набагато спростити контроль за рухом та наявністю основних засобів за умови застосування інформаційних технологій та автоматизованого робочого місця.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

В результаті проведених дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Основні засоби – це економічна форма засобів праці, які функціонують у процесі виробництва протягом багатьох кругооборотів і поступово переносять свою вартість на новостворений продукт, відтворюючись через кілька виробничих циклів.

По-друге, особливістю основних засобів є те, що вони, з одного боку є матеріальним втіленням основного капіталу (його реальними інвестиціями), а з іншої:

- засобами збільшення капіталу;
- економічним інструментом зростання прибутку;
- виробничим ресурсом підприємства, за допомогою якого формується додана вартість;
- елементом активів підприємства.

2. За своїм економічним змістом основні засоби однорідні, але водночас вони різні за виробничо–технічним призначенням і часом відтворення, тому і виникає потреба в розподілі їх на групи. Основні засоби не обертаються у своїй споживній формі, обертається тільки їхня вартість, і до того ж лише поступово. Чим довговічніший засіб праці, тим повільніше він зношується і передає свою вартість на новостворену продукцію. Ця вартість має бути відшкодована шляхом віднесення її до складу вартості продукції, що виготовляється.

3. Основними правовими документами, які визначають обчислення основних фондів в Україні є: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [5] та ПКУ [22]. Більша частка суб'єктів господарства прагне зробити крок до міжнародних стандартів відображення обліку. Потрібно здійснити аналіз сутності основних фондів і за міжнародними

нормами. Критерії до тлумачення визначення основних засобів в вітчизняній конституції та за Міжнародними стандартами 16.

4. Виробничий процес товариства «Довіра» здійснюється за допомогою головних спеціалістів та обслуговуючого персоналу у кількості 30 чоловік, які є випускниками нашого вузу. На початку, задля характеристики майнового стану підприємства, необхідно проаналізувати майно господарюючого суб'єкта, його капітал, рух та функціональний стан основних засобів.

Для оцінки майна підприємства розглядаємо наявність та рух майна (надходження та списання), тобто актив балансу, що складається з трьох розділів: необоротні активи, оборотні активи та витрати майбутніх періодів.

5. Проаналізувавши дані підприємства можемо сказати, що ПП АПФ «Довіра» функціонує досить стабільно і майже всі показники вказують на позитивний результат діяльності. За досліджуваний період з 2015 по 2019 роки ПП АПФ «Довіра» має рейтинг фінансового стану А, інтегрований показник фінансового стану знаходиться в межах від 8,46 в 2015 році до 7,65 в 2019 році. На наш погляд, головним завданням для керівництва ПП АПФ «Довіра», є адаптація балансу, що, у свою чергу, дозволить значно розширити діяльність підприємства.

6. Важливу роль в господарстві присуджують бухгалтерській службі, яка є одним з провідних підрозділів управлінської структури господарства. Формування облікової політики в приватному підприємстві «Довіра» здійснюється головним бухгалтером і затверджується наказом або розпорядженням керівника. Результативна та практична організація бухгалтерського обліку на підприємстві починається з поліпшення облікової політики та графіка документообігу, які створює головний бухгалтер і затверджується начальником підприємства.

7. З метою узагальнення і обліку інформації про рух та наявність основних засобів призначено рахунок 10. Який є активним по відношенню до балансу: по дебету рахунка показують надходження, по кредиту – вибуття.

На досліджуваному підприємстві на основі розпорядження директора функціонує комісія на чолі директора, головного інженера, головного бухгалтера та завідувача складом. Прямими обов'язками комісії є: обстеження і прийняття у використання після спорудження, надходження і передачу в підзвіт особі об'єкту, автотранспортних пересувних засобів, верстатів, сільськогосподарських автомобілів які не потребують монтажу.

8. На внутрішній контроль так само як функцію управління соціально-фінансовою концепцією, накладається постійний моніторинг за виробництвом, розподілом, обміном і споживанням суцільно необхідної продукції та їх контроль, формування факторів правопорушення господарських дій. Предметом контролювання вважається виробнича економічна та виробнича діяльність суб'єкта господарювання, операції які пов'язані з основними ресурсами, і розглядаються з точки зору законодавства, правдивості, доцільності та фінансової продуктивності.

9. Основні ресурси значно впливають на діяльність господарства в цілому, тому важливо контролювати їх стан, наявність і продуктивність застосування повинен бути повним, абсолютним, надійним, обґрунтованим та відповідати функціонуючому законодавству. Результативна стратегія внутрішнього контролю та низка подій, націлених на поліпшення процесу контролювання дає змогу вдосконалити організацію та методику, збільшити їх інформативність і спрогнозувати ефективність використання ресурсів. Вірна та чітка організація застосування внутрішнього контролю на підприємстві дає можливість керівнику вчасно приймати адміністративні рішення, реалізовувати та удосконалювати шляхи виробництва, що гарантує ефективне функціонування підприємства у перспективі.

10. Обов'язкова процедура на підприємстві, яка передуює поданню та підготовці звітності за рік є проведення інвентаризації. Головний елемент методу бухгалтерського обліку яким забезпечується документальне оформлення і перевірка, достовірне відображення даних про наявність та стан засобів. Інвентаризація активів проводиться згідно указу керівника

підприємства. В наказі відображається інформація про початок та терміни проведення інвентаризації та що сама підлягає проведенню перевірки. Вивчивши методику проведення інвентаризації основних засобів на підприємстві, зокрема підсумки інвентаризації та їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку, ревізор складає висновок щодо якості інвентаризації і зафіксує рекомендації щодо вдосконалення її методики.

11. Для вирішення актуальних завдань в сфері економіки неможливо без вдосконалення контролю і забезпечення управлінських потреб вірогідною та необхідною інформацією заради виправдання належних управлінських рішень. Для аналітики на підприємстві для повного охоплення комплексу досліджень по операціям з основними засобами, можна створити в бухгалтерії ПП АПФ «Довіра» автоматизоване робоче місце для контролю та ревізії основних засобів і здійснювати зведений облік та звітності на ньому.

12. Оцінюючи всі переваги та ефективність застосування персонально-електронних обчислювальних машин для контролю та ревізії можна зробити висновки, що програмне забезпечення, яке використовується на підприємстві, орієнтоване, в більшості на ведення бухгалтерського обліку та складання звітності. Що стосується аналітичної та контрольної роботи, то вона ведеться в основному «в ручну». Особливості методики аналізу основних засобів при застосування ПЕОМ зсилаються у підвищенні їх наукового ступеня на основі програмних засобів обчислювальної техніки при виконанні деяких аналітичних процесів.

13. Більш практичною проблемою є нецільове використання сум амортизаційних відрахувань. Незважаючи на стрімке зростання інвестицій в основний капітал, в Україні упродовж останніх років спостерігається тенденція до збільшення ступеня зношування основних засобів. Головна причина, на нашу думку, полягає у неефективній амортизаційній політиці, яка не створює мотивації до швидкого оновлення основних засобів та утворення необхідних для відтворення основних засобів фінансових ресурсів.

При цьому, ніяких регулюючих законів чи нормативних актів, які говорять про те, що підприємства повинні витратити частину прибутку на відновлення основних засобів ні в нашій країні, а ні в інших країнах не існує, а суми амортизаційних відрахувань є лише розрахунковими, тобто фіктивними.

14. Можна сказати, що контроль основних засобів дуже складний метод, а з оглядом на постійні зміни в нормативних документах згідно їх амортизації, класифікації тощо, це дуже серйозна частина в загальному контролі, так як значно впливає на кінцеві підсумки діяльності. Щодо пропозицій по удосконаленню контролю ефективності використання основних засобів підприємства слід зазначити, що підприємство може поліпшити і набагато спростити контроль за рухом та наявністю основних засобів за умови застосування інформаційних технологій та автоматизованого робочого місця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Lebid O. V. Virtual communications and their influence on efficiency of an activity of agricultural entities / R. M. Bezus, O. V. Lebid // Економіка АПК. – 2014. – № 11. – С. 68-77.
2. Бенько М. Проблемні питання податкового обліку витрат на ремонт та поліпшення основних засобів / О. Бараннік [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://sophus.at.ua/publ/2012_12_11_12_kampodilsk/sekcija_2_2012_12_11_12/problemni_pitannja_podatkovogo_obliku_vitrat_na_remont_ta_polipshennja_osnovnikh_zasobiv/12-1-0-268
3. Боднарчук А.В. Удосконалення бухгалтерського обліку додаткового капіталу для підвищення рівня його інформативності [Електронний ресурс] / А. В. Боднарчук. // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка. – 2014. – Вип. 1. – С. 124-128. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvmdue_2014_1_26.pdf.
4. Бойчук Т. Формування облікової політики підприємства: мета, побудова та сфера застосування / Т. Бойчук // Економічний аналіз: Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу ТНЕУ – Тернопіль, 2010. – Випуск 6. – С. 36 – 38.
5. Бондаренко Н. М. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на вітчизняних підприємствах та шляхи його вдосконалення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL:http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/3/30.pdf
6. Бондарчук Н. Теоретичні засади формування облікової політики на сільськогосподарських підприємствах / Н. Бондарчук // Збірник наукових праць «Університетські наукові записки». – №4 (40). – Хмельницький: ХУУП, 2011. – С. 43 – 48.
7. Бондарчук Н. В. Бухгалтерський облік як основа прийняття обґрунтованих рішень / Н. В. Бондарчук // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2013. (спецвипуск). – С. 11-20.

8. Бутинець Т.А. Внутрішній аудит основних засобів: виявлення типових порушень в обліку [Текст] / Т. А. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер. : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. - 2014. - Вип. 3. - С. 3-12
9. Васільєва Л. М. Бухгалтерський облік на малих підприємствах за спрощеною формою : навч. посіб. / Л. М. Васільєва, Н. В. Бондарчук, О. П. Бондарчук. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2011.- 260 с.
10. Васільєва Л. М. Бухгалтерський облік як наука і практична діяльність / Л. М. Васільєва // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 4(21). – С. 252-254.
11. Васільєва Л. М. Сутність облікової політики, її значення і вимоги, які до неї пред'являються [Електронний ресурс] / Л. М. Васільєва // Ефективна економіка. – 2013. – №6. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.ua>
12. Воробйов Р.О. Аудит основних засобів [Текст] / Р.О. Воробйов // Щорічна науково-практична конференція викладачів, аспірантів та студентів СНАУ (21-24 квітня 2015 р.). – В 3 т./Т.І. – Суми, 2015. – С. 121
13. Воробйов Р.О. Сутність і завдання обліку основних засобів [Текст] / Р.О. Воробйов // Матеріали наукової конференції студентів Сумського НАУ (17-19 листопада 2015 р.). – В 3 т./Т.І. – Суми, 2015. – С.199
14. Воробйов Р.О. Шляхи вдосконалення обліку основних засобів [Текст] / Р.О. Воробйов // Щорічна науково-практична конференція викладачів, аспірантів та студентів СНАУ (14-18 квітня 2014 р.). – В 3 т./Т.І. – Суми, 2014. – С. 129
15. Все про бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : всеукраїнська професійна газета. – Режим доступу : <http://www.vobu.com.ua>
16. Губарик О. М. Облік у вівчарстві / О. М. Губарик, О. В. Чернецька // Баланс–Агро : Всеукраїнський практичний журнал. – 2015. – Вип. № 14 (434). – С. 22-25.
17. Гуля В.С. Особливості здійснення внутрішнього контролю використання основних засобів на підприємстві. сник студентського

наукового товариства « атра».2015.№ 22. С. 91-102.

18. Гурочкіна В. Креативний облік (створення інформації для менеджерів): Навч. посібн. / В. Гурочкіна // Міжнародний збірник наукових праць «Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації». – Вип. №2. – Кам’янець-Подільський, 2014. – С. 24 – 28.

19. Дікань Л. В. Теоретичні засади фінансово-господарського контролю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://pidruchniki.com/14170120/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/modul_teoretichni_zasadi_finansovo-gospodarskogo_kontrolyu

20. Єршова Н.Ю. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств: стратегічний аспект. Економка суспільство. 2018. №14. С. 894–903.

21. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

22. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291// Бухгалтерський облік і аудит – 2000. — №1. — С.14-65.

23. Іщенко Я.П. Оцінка основних засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://www.vobu.com.ua/ukr/crib_categories/question/65

24. Кафка С.М. Методичні підходи до обліку операцій з надходження необоротних активів [Текст] / С. М. Кафка, О. С. Степанюк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2014. - № 797. - С. 225-234

25. Кириченко Є.О. Організація обліку основних засобів на підприємстві [Текст] / Є. О. Кириченко // Управління розвитком. - 2014. - № 9. - С. 61-63

26. Клименко С.О. Використання внутрішнього аудиту в обліковій

політиці щодо основних засобів підприємств [Текст] / С. О. Клименко, Л. В., – 2014. – Вип. 1. – С. 124-128.

27. Максименко А.В. Проблемні питання обліку основних засобів [Електронний ресурс] // Фінанси, облік і аудит: Збірник наукових праць / Режим доступу: [www.nbuv.gov.ua / portal / Soc_Gum / Foa /2009_13/ index.html](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Foa/2009_13/index.html).

28. Мікрюкова // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. - 2015. - Вип. 162. - С. 168- 174

29. Обліково-фінансове забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки України на інноваційній основі : колективна монографія / [за заг. ред. Г. Є. Павлової та І. П. Приходька]. – Дніпропетровськ : Герда, 2015. – 524 с.

30. Павлова Г. Є. Звітність підприємств : підручник / [О. В. Бudyко, Ю. В. Масюк, Г. Є. Павлова, І. П. Приходько]. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2015. – 236 с.

31. Павлова Г. Є. Облік і аудит: питання та відповіді (освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр») : навч. посіб. / [І. П. Приходько, Г. Є. Павлова, О. М. Губарик, О. В. Чернецька, Т. М. Саванчук, О. Л. Беседа]. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2014. – 552 с.

32. Павлова Г. Є. Фінансовий облік активів аграрних підприємств : навч. посіб. / Г. Є. Павлова, О. В. Чернецька. – Донецьк : Юго-Восток, 2012. – 393 с.

33. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

34. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України.- Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

35. Положення бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ : затв. наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2013 № 611 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1214-13>

36. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>

37. Романів Є. М. Контроль і ревізія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL:http://adhdportal.com/book_1186.html

38. Руденко Л.М. Відмінності в обліку основних засобів за МСБО 16 і П(С)БО 7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<http://biznesinalogi.com/vidminnosti-v-oblikuosnovnixzasobivza-msbo-16-i-psbo-7>

39. Тиванюк І. С. Організація бухгалтерського обліку із застосуванням оцінки за справедливою вартістю [Електронний ресурс] / І. С. Тиванюк // Академічний огляд. – 2014. – № 2. – С. 51-56. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ao_2014_2_8.pdf.

40. Утенкова К.О. Облік основних засобів за національними і міжнародними стандартами [Текст] / К. О. Утенкова // Облік і фінанси. - 2014. - № 2. - С. 79-83

41. Хричікова М.О. Теоретичні аспекти обліку основних засобів на підприємстві [Текст] / М. О. Хричікова // Управління розвитком. - 2014. - № 15. - С. 156-159

42. Цивільний кодекс України: [Електронний ресурс] постанова: [прийнято Верховною Радою України 16 січня 2003 № 435-IV]: [за станом на 01 березня 2015 р.] // Законодавство України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

43. Чепець О. Г. Фінансова звітність: проблеми узгодження з міжнародними стандартами / О. Г. Чепець // Ефективна економіка. – 2013. – № 11. – С. 25-31.

44. Чепець О. Г. Напрями реформування спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності / О. Г. Чепець // Ефективна економіка. – 2014. – № 10. – С. 26-31.

45. Чепець О. Г. Необхідність узгодження методології бухгалтерського обліку й фінансової звітності / О. Г. Чепець // Агросвіт. – 2014. – № 20. – С. 26-31.
46. Чепець О. Г. Поняття та основні передумови раціональної організації обліку / Л. М. Васільєва, О. Г. Чепець // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 14. – С. 31-33.
47. Чернецька О. В. Зовнішні чинники формування системи управління фінансовими результатами аграрних підприємств [Електронний ресурс] / О. В. Чернецька // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. Серія: Економічні науки. – Х. : ХНТУСГ, 2015. – Вип. 162. – С. 285-293. – Режим доступу: http://www.khntusg.com.ua/files/2015/vesnik_162.pdf
48. Чернецька О. В. Сутність та значення синергетичного ефекту в системі управління на підприємстві [Електронний ресурс] / О. В. Чернецька // Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». – Миколаїв, 2014. – Вип. 2/2014. – Режим доступу: <http://www.global-national.in.ua/archive/2-2014/157.pdf>
49. Чернецька О. В. Теоретичні аспекти функціонування системи управління фінансовими результатами аграрних підприємств / О. В. Чернецька // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка. Серія: Економічні науки. – Х. : ХНТУСГ, 2014. – Вип. 149 – С.295-302.
50. Юрків Д.І. Удосконалення організації обліку основних засобів на підприємстві [Текст] / Д. І. Юрків // Управління розвитком. - 2014. - № 11. - С. 60-62
51. Якубенко Ю. Л. Становлення аудиторської діяльності в Україні / Ю.Л. Якубенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. – 2014. – С. 200-203.
52. Ярош Ю.В., Овчарова Н.В. Загальні засади проведення внутрішнього контролю на підприємстві : матеріали IV Всеукраїнської наук.

практ. конф., 28 листопада 2018 року. м. Харків. 2018,– С. 36 – 38.

53. Яцунська О.С. Проблеми відображення зменшення корисності основних засобів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: [http://есnem_2012_9\(2\)__83.pdf](http://есnem_2012_9(2)__83.pdf)

54. Міжнародний стандарт фінансової звітності №1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_004

55. НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

56. Приходько І. П. Фінансовий облік 1: навч. посіб. [слайд-конспект] / П. Й. Атамас, О. П. Атамас, Г. Є. Павлова, І. П. Приходько. – Дніпропетровськ : Університет Альфреда Нобеля, 2015. – 200 с.

4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений Наказом МФУ від 30.11.99р. №291. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

57. П(С)БО № 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 р. № 37 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>

58. П(С)БО № 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

59. Міжнародний стандарт фінансової звітності №8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_k53

60. П(С)БО № 14 «Оренда», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28 липня 2000 р. № 181 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>

61. П(С)БО № 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 87 зі змінами і доповненнями [Елек-

- тронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
62. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.pdf.
63. П(С)БО № 18 «Будівельні контракти», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28 квітня 2001 р. № 205 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01>
64. П(С)БО № 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18 червня 2001 р. № 303 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01>
65. П(С)БО № 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 16 липня 2001 р. № 344 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>
66. П(С)БО № 28 «Зменшення корисності активів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24 грудня 2004 р. № 817 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>
67. П(С)БО № 29 «Фінансова звітність за сегментами», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 19 травня 2005 р. № 412 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05>
68. Статистичний щорічник за 2014 рік [Електронний ресурс] / Держ. служба статистики України. – К. : Август Трейд, 2015. – Режим доступу : https://ukrstat.org/uk/plansite/pl_2014_p_.htm.
69. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22. 04. 1993 р. № 3125-XII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3125-12>

ДОДАТКИ

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів господарюючого суб'єкта за 2015-2019 рр.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відношення у % (відхилення,+;-) 2019 р. до 2015 р.
Вихідна інформація, тис. грн						
Вартість основних засобів на початок року	8344,0	10867,0	15118,9	24475,8	26263,3	314,76
Надійшло за рік	3891,0	4862,0	10607,0	1787,0	26263,0	674,97
Вибуло за рік	1368,0	610,0	416,0	0,0	0,0	0,00
Вартість основних засобів на кінець року	10867,0	15118,9	24475,8	26263,3	32049,6	294,93
Нараховано амортизації за рік	871,0	1269,6	1609,4	2715,1	2983,7	342,56
Знос основних засобів: а) на початок року	2891,0	3762,0	5031,6	6641,0	9356,1	323,63
б) на кінець року	3762,0	5031,6	6641,0	9356,1	12339,8	328,01
Показники руху основних засобів						
Річний приріст(+) або зменшення(-), тис.грн.	2523,00	4251,90	9356,90	1787,50	5786,30	229,34
Темп зростання (зниження), %	130,24	139,13	161,89	107,30	122,03	-8,21
Темп приросту (зменшення), %	30,24	39,13	61,89	7,30	22,03	-8,21
Коефіцієнт оновлення, %	35,81	32,16	43,34	6,80	81,94	46,14
Коефіцієнт вибуття, %	16,40	5,61	2,75	0,00	0,00	-16,40
Період оновлення (можливого повного вибуття), років	5,15	3,77	2,46	14,70	1,22	-3,93
Коефіцієнт заміни (простого відтворення),%	35,16	12,55	3,92	0,00	0,00	-35,16
Коефіцієнт розширення (розширеного відтворення), %	64,84	87,45	88,21	100,03	22,03	-42,81
Період обороту, років	11,03	10,23	12,30	9,34	9,77	88,61
Показники функціонального стану основних засобів						
Коефіцієнт зносу, %: а) на початок року	34,65	34,62	33,28	27,13	35,62	0,98
б) на кінець року	45,09	46,30	43,93	38,23	46,98	1,90
Коефіцієнт придатності, %: а) на початок року	65,35	65,38	66,72	72,87	64,38	-0,98
б) на кінець року	54,91	53,70	56,07	61,77	53,02	-1,90

Оцінка ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів господарюючого суб'єкта, тис. грн.

Показник	2015 р.	2015 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відношення у % (відхилення,+;-) 2019р. до 2015р.
1. Оцінка ліквідності						
Високоліквідні активи (А1)	5800,00	6529,40	17429,50	19414,40	21010,40	362,25
Середньоліквідні активи (А2)	9525,00	1740,60	1149,10	1055,80	4722,70	49,58
Низьколіквідні активи (А3)	3856,00	6217,50	9085,40	11423,90	12552,90	325,54
Найбільш строкові зобов'язання (П1)	34,00	129,70	43,70	39,10	104,10	306,18
Короткострокові зобов'язання (П2)	64,00	131,40	305,40	161,30	56,50	88,28
2. Оцінка платоспроможності						
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	59,18	25,01	49,93	96,88	130,82	221,05
Проміжний коефіцієнт покриття	156,38	31,65	53,22	101,79	160,23	102,46
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	144,70	55,49	79,24	159,15	238,39	164,75
Коефіцієнт загальної платоспроможності	217,20	94,12	130,33	243,52	361,12	166,26
3. Оцінка оборотності оборотних активів						
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	20688,00	10722,10	39058,00	24867,60	33839,60	163,57
Середньорічна вартість оборотних активів	9387,00	14334,25	21075,75	29779,05	35090,05	373,82
Коефіцієнт обертання оборотних активів	2,20	0,75	1,85	0,84	0,96	43,76
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,45	1,34	0,54	1,20	1,04	228,53
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	163	481	194	431	373	229

Додаток Д

Оцінка ділової активності господарюючого суб'єкту за 2015-2019 рр.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відношення у % (відхилення, +; -) 2019р. до 2015р.
Вихідна інформація, тис. грн.						
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	20688,00	10722,10	39058,00	24867,60	33839,60	163,57
Середньорічна вартість капіталу	15666,00	22930,40	35036,80	47150,05	53398,55	340,86
Середньорічна вартість необоротних активів	15616,50	22750,85	34731,70	46875,30	53218,05	340,78
Середньорічна вартість оборотних активів	6279,00	8596,15	13961,05	17371,00	18308,50	291,58
Середньорічна вартість оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	4019,50	5036,75	7651,45	10254,65	11988,40	298,26
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	4961,50	5630,00	1442,05	1066,85	2853,65	57,52
Середньорічна величина кредиторської заборгованості	17,50	81,85	86,70	41,40	71,60	409,14
Показники ділової активності						
Загальний коефіцієнт обертання капіталу	1,32	0,47	1,11	0,53	0,63	47,99
Фондовіддача необоротних активів, грн	1,32	0,47	1,12	0,53	0,64	48,00
Коефіцієнт обертання оборотних активів	3,29	1,25	2,80	1,43	1,85	56,10
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	109	289	129	251	195	178
Коефіцієнт обертання оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	5,15	2,13	5,10	2,43	2,82	54,84
Тривалість одного обороту оборотних виробничих фондів, днів	70	169	71	148	128	182
Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	86	189	13	15	30	35
Коефіцієнт обертання власного капіталу	1,32	0,47	1,12	0,53	0,64	48,00
Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	272	764	320	679	566	208

